

Zahájení rozhodčího řízení dle Rozhodčích pravidel Mezinárodní obchodní komory vs. zahájení rozhodčího řízení dle Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR*

Comment of Arbitration under the Arbitration Rules of International Chamber of Commerce vs. Commencement of Arbitration under the Rules of Court attached to the Czech Chamber of Commerce and the Agricultural Chamber of the Czech Republic

Václav Kočařík**

Abstrakt

Článek srovnává proces zahájení rozhodčího řízení podle pravidel Mezinárodní obchodní komory (ICC) a řízení dle Řádu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR. Autor se zaměřuje na klíčové otázky jako je sídlo řízení, doručování, konstituce rozhodčího senátu a finanční povinnosti související se zahájením řízení. Předmětem zkoumání je především zjištění rozdílů ve vymezených otázkách v případech řízení s mezinárodním prvkem, přičemž vedle zmíněných pravidel vydaných oběma soudy je při posuzování využito i Vzorového zákona UNCITRAL a zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení.

Klíčová slova

Mezinárodní obchodní arbitráž; rozhodčí soud; Rozhodčí pravidla ICC; Řád Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR; Vzorový zákon UNCITRAL; zákon č. 216/1994 Sb.; zahájení řízení.

Abstract

The article compares the process of commencing arbitration proceedings under the rules of the International Chamber of Commerce (ICC) and the proceedings under the Rules of the Arbitration Court attached to the Czech Chamber of Commerce and the Agricultural Chamber of the Czech Republic. The author focuses on key issues such as the seat of the proceedings, service of process, the constitution of the arbitral tribunal and financial obligations. The main subject of the examination is to identify the differences in the defined issues in the case of proceedings with an international element, while in addition to the mentioned rules issued by both courts, the UNCITRAL Model Law and Act No. 216/1994 Coll., on Arbitration Proceedings, are also used in the assessment.

* Tento článek podstatně vychází z diplomové práce autora obhájené v roce 2023 na Právnické fakultě Masarykovy univerzity s názvem „Rozhodčí řízení vedené dle Rozhodčích pravidel Mezinárodní obchodní komory vs. řízení vedené před Rozhodčím soudem při HK ČR a AK ČR“. Plný text práce je dostupný z: <https://is.muni.cz/th/ktcqd/>

** Mgr. Ing. Václav Kočařík, absolvent, Právnická fakulta, Masarykova univerzita, Brno / Graduate, Faculty of Law, Masaryk University, Brno, Czech Republic / E-mail: vaclav.kocarik@gmail.com

Keywords

International Commercial Arbitration; ICC Arbitration Rules; Rules of the Arbitration Court attached to the Czech Chamber of Commerce and the Agricultural Chamber of the Czech Republic; UNCITRAL Model Law; Act No. 216/1994 Coll.; Commencement of Proceedings.

Úvod

Rozhodčí řízení je důležitým prostředkem pro rychlé a efektivní řešení sporů v rovině soukromého práva, a to zejména v oblasti obchodních vztahů s mezinárodním prvkem. Díky Newyorské úmluvě je v rovině práva mezinárodního obchodu možné docílit uznání a výkonu rozhodčích nálezů již ve 172 státech světa, v nichž nebyly tyto nálezy vydány nebo zde nejsou považovány za domácí. Jiná mezinárodní smlouva, která by umožňovala uznávání a výkon soudních rozhodnutí nebo jiných potencionálních exekučních titulů v přeshraničních vztazích v obdobném měřítku neexistuje.¹

Jedním z hlavních představitelů rozhodčího řízení v oblasti mezinárodní obchodní arbitráže je Mezinárodní rozhodčí soud při Mezinárodní obchodní komoře v Paříži.² Jedná se o jeden z celosvětově nejpreferovanějších rozhodčích soudů v této oblasti.³ Vůdčí pozici RS při ICC demonstruje i fakt, že judikatura RS při ICC je běžně využívána také i v řízeních před jinými institucemi, které jí nejsou nijak formálně vázány.⁴ Tomu zcela jistě napomáhá i skutečnost, že Mezinárodní obchodní komora v Paříži⁵ má 90 národních výborů (poboček) po celém světě vč. ČR,⁶ jež se na fungování RS při ICC podílí např. při výběru funkcionářů RS při ICC.⁷ Význam ICC pro mezinárodní obchod je nesporný ne-li mimořádný, o čemž

¹ WOLFF, R. a kol. *New York Convention Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards of 10 June 1958: Article-by-Article Commentary*. 2. vyd. München: C. H. Beck, 2019, s. 5. ISBN 978-3-406-71445-0; Status: Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 1958) (the „New York Convention“). *UNCITRAL* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: https://uncitral.un.org/en/texts/arbitration/conventions/foreign_arbitral_awards/status2

² V článku dále označován jako RS při ICC.

³ 2021 International Arbitration Survey: Adapting Arbitration to a Changing World. *School of International Arbitration – Queen Mary University of London* [online]. [cit. 3. 5. 2024]. Dostupné z: <https://arbitration.qmul.ac.uk/research/2021-international-arbitration-survey/>

⁴ *World Duty Free Co. proti Republic of Kenya (Award)*, ICSID Case No. ARB/00/7, 4. 10. 2006, čl. 107, 115, 139, 148–156, 176; *Niko Resources (Bangladesh) Ltd. proti People's Republic of Bangladesh, Bangladesh Petroleum Exploration & Production Company Limited (“BAPEX”), and Bangladesh Oil Gas and Mineral Corporation (“Petrobangla”)* (Decision on Jurisdiction), ICSID Case No. ARB/10/11 and ICSID Case No. ARB/10/18, 19. 8. 2013, čl. 435–436; *Balkan Energy Limited (Ghana) proti Republic of Ghana*, PCA Case No. 2010-07, 1. 4. 2014, čl. 364; *International Thunderbird Gaming Corporation proti United Mexican States*, Wolters Kluwer UNCTAD ID UT-92, 1. 12. 2005, čl. 112.

⁵ V článku dále označována jako ICC.

⁶ National committees. *International Chamber of Commerce* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://iccwbo.org/national-committees/>

⁷ ICC Constitution. *International Chamber of Commerce* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. <https://iccwbo.org/icc-constitution/>

vypovídá i fakt, že ICC se podílela na vzniku Newyorské úmluvy, která je základním kamenem a klíčem pro fungování mezinárodního rozhodčího řízení.⁸

Hlavními výhodami řízení u RS při ICC je jeho celosvětová universalita, neutralita, široká variabilita, efektivita, profesionalita a spolehlivost.⁹

Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky¹⁰ je oproti tomu hlavním představitelem rozhodčího řízení na území České republiky. Jedná se o jediný stálý rozhodčí soud v ČR s generální působností. Je zřízen a působí na základě zákona.¹¹ V současné době je zaměřen zejména na řešení vnitrostátních sporů.¹² Nicméně mezi lety 2000–2022 bylo před soudem vedeno i 1945 sporů s mezinárodním prvkem.¹³ Mezi hlavní devízy řízení před RS při HK ČR a AK ČR oproti RS při ICC patří jeho vyšší míra specializace na podmínky ČR a také nižší finanční náročnost.¹⁴

Hlavním cílem tohoto článku je u omezeného okruhu vybraných otázek vymezit rozdíly v procesu zahájení řízení s mezinárodním prvkem vedeného dle Rozhodčích pravidel ICC 2021¹⁵ vůči řízení vedeného dle Řádu RS při HK ČR a AK ČR účinného od 1. 7. 2012¹⁶ ve znění dodatku č. 1–5.^{17, 18}

Druhotným, avšak komplementárním cílem tohoto článku je rovněž přiblížit problematiku určování práva státu, kterým se řízení dle Pravidel a dle Řádu může řídit a jak mohou samotná rozhodčí pravidla tuto otázku ovlivnit. Tento vedlejší cíl navazuje na hlavní cíl článku, jelikož výběr a určení práva státu, kterým se řízení řídí představuje podstatný aspekt

⁸ ROZEHNALOVÁ, N., VALDHANS, J., KYSELOVSKÁ, T. *Právo mezinárodního obchodu. Včetně problematiky mezinárodního rozhodčího řízení*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 92, 513. ISBN 978-80-7676-046-2.

⁹ BLACKABY, N. a kol. *Redfern and Hunter on International Arbitration*. 6. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2015, s. 28–30. ISBN 978-0-19-871425-5.

¹⁰ V článku dále označován jako RS při HK ČR a AK ČR.

¹¹ § 19 zákona č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů; § 3 zákona č. 223/1994 Sb.

¹² ROZEHNALOVÁ, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. aktualizované vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 95. ISBN 978-80-7478-004-2.

¹³ Statistika sporů a doménových sporů Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. *Rozhodčí soud* [online]. [cit. 9. 9. 2024]. Dostupné z: https://www.soud.cz/_files/ugd/8b4341_56fd4041a11945a79ab7c9cc833ab1bb.pdf

¹⁴ O rozhodčím soudu. Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. *Rozhodčí soud* [online]. [cit. 15. 6. 2025]. Dostupné z: <https://www.soud.cz/o-rozhodcim-soudu>

¹⁵ V článku dále označována jako Pravidla, či Rozhodčí Pravidla ICC.

¹⁶ Uveřejněn v obchodním věstníku 6. 6. 2012, značka OV 416496-23/12.

¹⁷ Dodatek č. 1 Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR účinný od 1. 10. 2015 uveřejněn v obchodním věstníku 15. 9. 2015, značka OV472650-150915; Dodatek č. 2 Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR účinný od 1. 7. 2018 uveřejněn v obchodním věstníku 1. 6. 2018, značka OV01531970; Dodatek č. 3 Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR účinný od 1. 12. 2020 uveřejněn v obchodním věstníku 30. 10. 2020, značka OV04255722; Dodatek č. 4 Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR účinný od 1. 1. 2023 uveřejněn v obchodním věstníku 1. 12. 2022, značka OV06719487; Dodatek č. 5 Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR účinný od 1. 1. 2025 uveřejněn v obchodním věstníku 29. 11. 2024, značka OV09638030.

¹⁸ V článku dále označována jako Řád.

institucionálního rámce řízení a může ovlivnit jak samotný proces zahájení řízení, tak jeho průběh, vedení a další otázky.¹⁹

Vymezený okruh otázek je následující: sídlo řízení, doručování, proces konstituce rozhodčího senátu, finanční povinnosti související se zahájením řízení.

Předmětem zkoumání v rámci tohoto článku je především zjištění rozdílů ve vymezených otázkách, kdy řízení dle Rozhodčích Pravidel ICC je významným reprezentantem řízení zaměřeného a reflektujícího mezinárodní prostředí a řízení před RS při HK ČR a AK ČR je naopak reprezentantem řízení zaměřeného především vnitrostátně na Českou republiku. Takto bude získána odpověď na otázku, zda se zahájení řízení s mezinárodním prvkem před oběma rozhodčími soudy liší a v čem.

Předmětem zkoumání jsou následující výzkumné otázky:

- a) *Jak náročné je zahájení řízení dle Rozhodčích Pravidel ICC a dle Řádu RS při HK ČR a AK ČR a jak se liší proces zahájení řízení u obou řízení do finální konstituce rozhodčího senátu?*
- b) *Nabízejí Rozhodčí Pravidla ICC vůči Řádu RS při HK ČR a AK ČR odlišný přístup k určování práva státu, kterým se řízení probíhající dle uvedených pravidel (řádů) bude řídit?*

Srovnání pravidel (řádů) vydaných oběma soudy je pro názornost provedeno v právním pozadí Vzorového zákona UNCITRAL²⁰ – jako reprezentanta mezinárodní harmonizace rozhodčího řízení a zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení, ve znění pozdějších předpisů²¹ – jako reprezentanta právní úpravy rozhodčího řízení v ČR. Volba Vzorového zákona byla motivována jeho klíčovou úlohou při harmonizaci pravidel mezinárodního rozhodčího řízení, jakož i jeho funkcí jako modelového vzoru legislativní úpravy řady jurisdikcí. V tomto ohledu je nezbytné připustit, že řada významných jurisdikcí pro vedení řízení dle Pravidel ICC, jako jsou Francie, Spojené království nebo Švýcarsko, se v některých ohledech od Vzorového zákona odchylojí, což může mít své dopady pro konkrétní aspekty rozhodčího řízení. Přesto byl v rámci tohoto článku upřednostněn Vzorový zákon jako obecně přijímaný standardizovaný model. Význam vzorového zákona dále podtrhuje i skutečnost, že v některých jurisdikcích je veskrze součástí pozitivně-právní úpravy.²² Zvolené právní pozadí přispívá k lepšímu znázornění rozdílů mezi právním prostředím České republiky vůči mezinárodnímu standardu a zdůrazňuje, že analyzovaná rozhodčí pravidla nelze vnímat samostatně bez zohlednění právního rámce rozhodčího řízení.

1 Určování právního domicilu řízení

Kapitola je zaměřena na druhou výzkumnou otázku. Cílem následující kapitoly je přiblížit čtenáři možnosti určení práva konkrétního státu, jimiž se bude řízení vedené dle zkoumaných

¹⁹ BORN, G. B. *International Commercial Arbitration Volume II: International Arbitral Procedures*. 3. vyd. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International B.V., 2021, s. 1659–1667, 2222–2223. ISBN 978-94-035-3042-0.

²⁰ UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration – v článku dále označován jako Vzorový zákon.

²¹ V článku dále označován jako ZRR.

²² BALTHASAR, S. a kol. *International Commercial Arbitration*. München: C. H. Beck, 2016, s. 187–693. ISBN 978-3-406-66444-1; POUDRET, J., F., BESSON, S. *Comparative Law of International Arbitration*. London: Sweet & Maxwell, 2007, s. 12–130. ISBN 978-0-421-93210-4.

pravidel řídit. Pro tyto účely je v rámci této kapitoly rozebrána problematika právních otázek právního domicilu (sídla) řízení a *lex arbitri*, které právní rámec řízení do jisté míry mohou formovat. Dále je upřesněno, jak tuto problematiku právního pozadí jednotlivě uchopují zkoumaná řízení v rámci vymezené otázky sídlo řízení.

1.1 Sídlo rozhodčího řízení vs. *lex arbitri*

Jako *lex arbitri* lze obecně definovat „*soubor pravidel, jimiž se řídí rozhodčí řízení.*“²³ Tím se dle Poudreta a Bessona myslí právo konkrétního státu, které určuje zejména platnost rozhodčí smlouvy, arbitrabilitu sporu, složení rozhodčího senátu, kogentní procesní normy rozhodčího řízení, míru právní pomoci soudů – v souvislosti s předběžnými opatřeními, a podmínky zrušení rozhodčího nálezu.²⁴

Oproti tomu sídlem rozhodčího řízení (z angl. *seat of arbitration*) se rozumí „*právní sídlo rozhodčího řízení, které následně určuje procesní rámec rozhodčího řízení.*“²⁵

Pojmy *lex arbitri* a sídlo rozhodčího řízení nelze zaměňovat, byť se v současnosti často prolínají. K tomu dochází vlivem uplatňování lokalizační teorie rozhodčího řízení (tzv. *seat theory*), dle níž musí být *lex arbitri* rozhodčího řízení vždy navázáno na právo určitého státu, ať už na základě volby stran, určení jiného subjektu (rozhodce/rozhodců; rozhodčího soudu) nebo jinak dovozeno (např. místo vydání, případně podpisu, rozhodčího nálezu). Důležitým faktem je, že právní sídlo řízení je samo o sobě právní fikcí a nemusí být reálným místem vedení řízení. Reálné místo ústního jednání, dokazování, vydání rozhodčího nálezu a jeho podpisu může být jakékoliv jiné místo na světě nezávisle na právním sídle řízení. Z právního pohledu se ale na řízení bude nahlížet, jako by probíhalo v místě sídla řízení a stejně tak toto bude platit i pro právní režim nálezu, jinak angl. řečeno „*nationality of the award.*“²⁶

Opakem lokalizační teorie je teorie delokalizační, dle níž může být jako *lex arbitri* aplikováno právo nestátní nebo právo jiné než právo sídla řízení. Rozhodčí řízení se v tomto případě typicky váže pouze na stát zamýšleného výkonu rozhodčího nálezu. Tento přístup musí být nicméně právním řádem zamýšleného místa výkonu rozhodčího nálezu dovozen a nese s sebou celou řadu problémů. Příkladem může být výhrada reciprocity dle čl. I odst. 3 Newyorské úmluvy nebo konflikt aplikovaných *lex arbitri*.²⁷ Ohledně této problematiky lze

²³ Applicable Law to the Proceeding. *Jus Mundi* [online]. [cit. 25. 6. 2024]. Dostupné z: <https://jusmundi.com/en/document/publication/en-applicable-law-to-the-proceeding>; obdobně i in BLACKABY, 2015, op. cit., s. 167.

²⁴ POUURET, BESSON, 2007, op. cit., s. 83–85; DRILČKOVÁ, K. *Vliv legis arbitri na uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 32. ISBN 978-80-210-6419-5.

²⁵ Seat of Arbitration – WikiNotes. *jusmundi.com* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://jusmundi.com/en/document/publication/en-seat-of-arbitration>; pozn. obdobně i in LEW, J. D. M., MISTELIS, L. A., KRÖL, S. M. *Comparative International Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 2003, s. 172. ISBN 90-411-1568-4.

²⁶ BĚLOHLÁVEK, A. J. Seat of Arbitration and Supporting and Supervising Function of Courts. In: BĚLOHLÁVEK, A. J., ROZEHNALOVÁ, N. (eds.). *Czech (& Central European) Yearbook of Arbitration Volume V Interaction of Arbitration and Courts 2015*. JurisNet LLC: New York, 2015, s. 23–33. ISBN 978-1937518714. BORN, 2021, op. cit., s. 1659–1667, 2207–2209. DRILČKOVÁ, 2013, op. cit., s. 72–73.

²⁷ BĚLOHLÁVEK, 2015, op. cit., s. 28–29; POUURET, BESSON, 2007, op. cit., s. 90–101.

odkázat na publikaci *Drličkové*²⁸ a jiné komparativní analýzy právních úprav rozhodčího řízení v jednotlivých státech světa.²⁹

České právní pojmosloví na základě znění § 17 ZRŘ místo rozhodčího řízení (angl. *place of arbitration*) a sídlo řízení (angl. *seat of arbitration*) nerozlišuje. Ustanovení § 17 ZRŘ totiž pouze stručně mluví o místě řízení, přičemž už dále nespécifikuje, zda lze rozdělovat právní sídlo a skutečné místo řízení.³⁰ Právní výklad § 17 a plné využití lokalizační teorie rozhodčího řízení v ČR vyjasnil Nejvyšší soud usnesením ze dne 30. 9. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1034/2012, dle něhož je třeba rozlišovat místo řízení v právním slova smyslu neboli právní domicil a místo řízení skutečné. I tak toto rozlišování dle autora článku může působit interpretační problémy, protože v rámci článku autor důsledně odlišuje místo řízení v právním slova smyslu, jakožto sídlo řízení.

V právu mezinárodního obchodu obecně platí široká autonomie vůle stran ve volbě sídla rozhodčího řízení, což výslovně potvrzuje *Born* a stejně tak toto vyplývá i z publikací *Sanderse*, společných autorů *Lewa*, *Mistelise* a *Krölla*, společných autorů *Poudreta* a *Bessona*, společných autorů *Tweeddale* a *Tweeddale*, dále i z publikace *Bělohávkova*, stejně tak toto vyplývá i z návodných poznámek UNCITRAL k organizaci rozhodčího řízení, a v neposlední řadě i z cit. unesení Nejvyššího soudu.³¹ Toto pravidlo je výslovně uvedeno ve čl. IV odst. 1 písm. b) bodě ii) Evropské úmluvy o obchodní arbitráži. Stejně tak toto lze dovozovat z článků II odst. 1) a 3) Newyorské úmluvy, jako materiální součást rozhodčí smlouvy.³² Volba sídla řízení tak v mnohém může fundamentálně ovlivnit podobu rozhodčího řízení v souvislosti s aplikovaným *lex arbitri*.

Je nicméně důležité zdůraznit, že autonomie stran s ohledem na volbu sídla rozhodčího řízení není bezmezná. Je podmíněna jak *lex arbitri* zvoleného sídla řízení, tak *lex arbitri* zamýšleného místa výkonu rozhodčího nálezu, pokud má být dosaženo uznání a výkonu rozhodčího nálezu. *Lex arbitri* zamýšleného místa výkonu rozhodčího nálezu se může promítat naplněním některé z podmínek pro odepření uznání a výkonu rozhodčího nálezu, přičemž tyto podmínky mohou být v různých právních řádech upraveny různým způsobem – srov. čl. V Newyorské

²⁸ DRLIČKOVÁ, 2013, op. cit., s. 178: „... *dominujícím kritériem při určování lex arbitri pro konkrétní rozhodčí řízení je v současné době místo konání rozhodčího řízení. [...] Druhé kritérium vůle stran, tedy přímá volba lex arbitri, se uplatní ve velmi omezené míře. Místo konání rozhodčího řízení jako kritérium pro určení lex arbitri chápou všechny zkoumané úpravy jako místo konání v právním smyslu, tedy ústřední jednotící bod rozhodčího řízení. V zahraniční literatuře bývá označováno jako sídlo rozhodčího řízení. [...] Určení sídla rozhodčího řízení je primárně věcí stran.*“

²⁹ Např. BALTHASAR, S. a kol. *International Commercial Arbitration*. München: C. H. Beck, 2016, s. 187–693. ISBN 978-3-406-66444-1.

³⁰ BĚLOHLÁVEK, A. J. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů*. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 603. ISBN 978-80-7179-342-7.

³¹ BORN, 2021, op. cit., s. 1667; SANDERS, P. *Quo Vadis Arbitration? Sixty Years of Arbitration Practice*. The Hague: Kluwer Law International 1999, s. 244. ISBN 90-411-1235-9; LEW, MISTELIS, KRÖL, 2003, op. cit., s. 172–173; POUURET, BESSON, 2007, op. cit., s. 119; TWEEDDALE, A., TWEEDDALE, K., *Arbitration of Commercial Disputes*. Oxford University Press: Oxford, 2005, s. 269. ISBN 9780199265404. DOI: <https://doi.org/10.1093/oso/9780199265404.001.0001>; BĚLOHLÁVEK, 2015, op. cit., s. 33–37; UNCITRAL Notes on Organizing Arbitral Proceedings. *UNCITRAL* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/arb-notes-2016-e.pdf>; Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1034/2012.

³² BORN, 2021, op. cit., s. 2222–2223.

úmluvy, zejména arbitrabilita subjektivní x objektivní, právní způsobilost stran uzavřít rozhodčí smlouvu, výhrada veřejného pořádku. Dále je rovněž třeba nezapomínat na výhrady jednotlivých smluvních států Newyorské úmluvy dle čl. I odst. 3 – např. reciprocita.³³

Pokud bylo výše uvedeno, že lokalizační teorie rozhodčího řízení v současnosti domínuje, tak to stále neznamená, že platí vždy v každé jurisdikci.³⁴ Příkladem lze uvést nálezu ICC č. 14006.³⁵ Právním sídlem řízení byl Peking, Čína (dle lokalizační teorie je místem vydání nálezu sídlo rozhodčího řízení), reálným místem řízení byl stejně tak Peking, Čína. V souvislosti s nařízením uznání a výkonu rozhodčího nálezu by tedy rozhodčí nález čínským právem měl být v každém případě považován za domácí. Namísto toho čínský soud považoval za místo vydání rozhodčího nálezu Paříž dle sídla rozhodčí instituce a jelikož nebyla naplněna žádná z podmínek pro odepření uznání a výkonu dle Newyorské úmluvy, tak nařídil uznání a výkon rozhodčího nálezu dle čl. III zmíněné úmluvy, jakožto rozhodčího nálezu vydaného na území jiného státu dle čl. I odst. 1 cit. úmluvy (ne takového, který by nebyl považován čínským právem za domácí).³⁶ Čínská lidová republika je totiž státem, jehož právní řád (s výjimkou zvláštních správních oblastí Hongkong a Macao) lokalizační ani delokalizační teorii rozhodčího řízení plně neuznává a všechny³⁷ rozhodčí nálezy vydané nečínskou rozhodčí institucí jsou dle čínského civilního práva procesního považovány za vydané v místě sídla rozhodčí instituce.³⁸ Pevninská Čína (tj. území Čínské lidové republiky bez zvláštních správních oblastí Hongkong a Macao) svým *lex arbitri* tak v souvislosti s předmětem řízení v jistém ohledu nutí subjekty práva mezinárodního obchodu pro rozhodčí řízení preferovat rozhodčí instituci pevninské Číny – např. CIETAC, má-li být právní domicil řízení v pevninské Číně.

Dalším příkladem limitů volby sídla řízení může být uplatnění doktríny *forum non conveniens* v některých common law jurisdikcích, nicméně dle *Borna* je toto v dnešní době již velmi ojedinělé.³⁹ Lze se setkat i se situacemi, kdy jsou obě strany rozhodčí smlouvy vč. rozhodčí instituce subjektem stejného vnitrostátního práva a snaží se svůj spor „internacionalizovat“ zvolením sídla řízení v cizím státě. Může nastat situace, kdy tato „umělá“ internacionalizace nebude *lex arbitri* dotčeného státu dovolena.⁴⁰

³³ WOLFF, 2019, op. cit., s. 255–472; DRLIČKOVÁ, 2013, op. cit., s. 100–166; BORN, 2021, op. cit., s. 2222–2223.

³⁴ DRLIČKOVÁ, 2013, op. cit., s. 178.

³⁵ *Duferco S.A. proti Ningbo Arts & Crafts Import & Export Co., Ltd.*, ICC Case No. 14006/MS/JB/JEM.

³⁶ WOLFF, 2019, op. cit., s. 66–67.

³⁷ Některé rozhodčí nálezy, již byly právem pevninské Číny vnímány jako vlastní právě v souvislosti se zvláštními správními oblastmi – vizte např. *Brentwood Industries, Inc. proti Guangdong Fa'anlong Machinery Complete Set Equipment Engineering Co., Ltd. and Others*, ICC Case No. 18929/CYK.

³⁸ WOLFF, 2019, op. cit., s. 66–67; GAO, T., YAO, Z. Arbitrations in China Administered by Foreign Institutions: No Longer a No Man's Land? – Part I. *Kluwer Arbitration Blog* [online]. 12. 10. 2020 [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2020/10/12/arbitrations-in-china-administered-by-foreign-institutions-no-longer-a-no-mans-land-part-i/>; GAO, T., YAO, Z., Arbitrations in China Administered by Foreign Institutions: No Longer a No Man's Land? – Part II. *Kluwer Arbitration Blog* [online]. 12. 10. 2020 [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2020/10/12/arbitrations-in-china-administered-by-foreign-institutions-no-longer-a-no-mans-land-part-ii/>

³⁹ BORN, 2021, op. cit., s. 2233–2237.

⁴⁰ *Ibid.*, s. 2245.

Výše uvedený nálezn ICC č. 14006 ilustruje problematiku nekoncepčnosti a nekompatibility právního řádu s lokalizační teorií rozhodčího řízení v rovině práva mezinárodního obchodu. Právě různorodost jednotlivých právních řádů vedla Komisi OSN pro mezinárodní obchodní právo (UNCITRAL) k přijetí Vzorového zákona – souboru pravidel upravujících rozhodčí řízení, která mají harmonizovat a do jisté míry unifikovat *lex arbitri* jednotlivých států světa. Vzorový zákon byl transponován do více jak 120 jurisdikcí světa, přičemž jeho dodatek upravující předběžná opatření z roku 2006 transponovala přibližně 1/3 z nich.⁴¹

Vzorový zákon v čl. 20 jasně vymezuje rozdíl v sídle řízení a v reálném místě řízení, přičemž umožňuje stranám rozhodčí smlouvy si sídlo volit.⁴² Plně tak reflektuje tzv. *seat theory* a do jisté míry i stojí za jejím úspěchem.⁴³ Pro úplnost autor na tomto místě uvádí, že klasické doktrinární koncepce rozhodčího řízení (tj. jurisdikční, smluvní, smíšená a autonomní) právě vlivem úspěchu lokalizační teorie postupně ustoupily do pozadí.⁴⁴

1.2 Určování právního domicilu řízení na základě pravidel

1.2.1 Řízení dle Rozhodčích pravidel Mezinárodní obchodní komory

Dle čl. 18 Pravidel je jednoznačné, že si strany rozhodčí smlouvy mohou sídlo řízení zvolit. V případech kdy se tak nestane nebo se na sídle strany nedohodnou v iniciační fázi řízení, může být určeno přímo RS při ICC.⁴⁵ Dle *Griersona a Van Hooftové* je pak v takovém případě soudem voleno neutrální sídlo v zemi „*arbitration friendly*“, která je smluvním státem Newyorské úmluvy, a která je ideálně přijatelná pro obě smluvní strany rozhodčí smlouvy.⁴⁶ *Born* ve své publikaci zkonsolidoval statistiky publikované ICC a zpravoval přehled nejčastěji volených sídel rozhodčího řízení vedeného dle Rozhodčích pravidel ICC jak na základě volby stran, tak na základě rozhodnutí soudu.⁴⁷ Nejpreferovanějšími sídly řízení dle Borna jsou Francie, Švýcarsko a Spojené království. Ve statistice rovněž figurují i sousední

⁴¹ Status: UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration (1985), with amendments as adopted in 2006. *UNCITRAL* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: https://uncitral.un.org/en/texts/arbitration/modellaw/commercial_arbitration/status

⁴² BINDER, P. *International Commercial Arbitration and Conciliation in UNCITRAL Model Law Jurisdictions*. London: Thomson Reuters (Professional) UK Limited, 2010, s. 289–291. ISBN 978-1-84703-205-8.

⁴³ AHMED, M. The Influence of the Delocalisation and Seat Theories upon Judicial Attitudes Towards International Commercial Arbitration. *Arbitration: The International Journal of Arbitration, Mediation and Dispute Management*. 2011, roč. 77, s. 414. ISSN 0003-7877.

⁴⁴ DRLIČKOVÁ, 2013, op. cit., s. 30.

⁴⁵ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE. *2021 Arbitration Rules and 2014 Mediation Rules (English version)*. Paris: International Chamber of Commerce, 2020, s. 28. ISBN 978-92-842-0580-6.

⁴⁶ GRIERSON, J., HOOFT, A. van. *Arbitrating under the 2012 ICC Rules*. Alphen an den Rijn: Kluwer Law International, 2012, s. 33. ISBN 9789041138170.

⁴⁷ BORN, 2021, op. cit., s. 2218–2221; BORN, G. B. Chapter 14: Selection of Arbitral Seat in International Arbitration (Updated September 2022) – International Commercial Arbitration. *Kluwer Arbitration* [online]. 1. 11. 2022 [cit. 19. 5. 2023]. Dostupné z: <https://www.kluwerarbitration-com.ezproxy.muni.cz/document/KLI-KA-Born-2021-Ch14>

státy ČR jako Německo a Rakousko. ČR mezi těmito státy nefiguruje – řízení dle Pravidel typicky nebývá vedeno se sídlem v ČR, i když jsou jeho stranami české subjekty.⁴⁸

V mimořádných situacích může RS při ICC změnit stranami zvolené sídlo i v průběhu řízení. Historicky byly stranami podávány žádosti na změnu sídla řízení, nicméně soud se k tomuto stavěl poměrně restriktivně. Ke změnám došlo ve speciálních případech souvisejících s podstatnou a nepředvídatelnou změnou právních podmínek sídla řízení – *cum clausula rebus sic stantibus*, která v konečném důsledku způsobovala budoucí nevykonatelnost rozhodčího nálezu.⁴⁹

1.2.2 Řízení dle Řádu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

Dle *Maisnera a Trapla* je stejně tak v rámci § 5 odst. 2 Řádu možné volit sídlo řízení, a to i mimo ČR, bez ohledu na reálné místo vedení řízení.⁵⁰ Nicméně pokud tak strany rozhodčí smlouvy neučiní, tak již určit sídlo řízení mimo ČR prakticky nelze. Řád totiž v § 5 odst. 1 předpokládá, že sídlem řízení bude ČR.⁵¹

Maisner a Trapl své závěry opírají především o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1034/2012,⁵² které se týká řízení dle Rozhodčích pravidel ICC. V této souvislosti je avšak nutno uvést, že právní povaha RS při HK ČR a AK ČR neodpovídá právní povaze RS při ICC. Je tak otázkou, zda by citované usnesení Nejvyšší soud považoval za přílehlavé i v případě RS při HK ČR a AK ČR.

RS při ICC totiž nemá z pohledu francouzského práva samostatnou právní osobnost, ale v právních vztazích jedná jako ICC. Samotná ICC je z pohledu francouzského práva neziskovou asociací „*association déclarée*“ zřízenou ve smyslu francouzského zákona „*Loi du 1er juillet 1901 relative au contrat d'association*.“⁵³ Na rozdíl od ČR totiž ve Francii zřizování stálého rozhodčího soudu zákonem podmíněno není.⁵⁴

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ DERAIS, Y., SCHWARTZ, E. A. *A Guide to the ICC Rules of Arbitration*. 2. vyd. The Hague: Kluwer Law International, 2005. ISBN 90-411-2268-0, s. 212–218.

⁵⁰ MAISNER, M., TRAPL, V. *Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 30. ISBN 978-80-7478-969-4.

⁵¹ ROZHODČÍ SOUD PŘI HOSPODÁŘSKÉ KOMOŘE ČESKÉ REPUBLIKY A AGRÁRNÍ KOMOŘE ČESKÉ REPUBLIKY. *Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. Praha: Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, 2023, s. 4.

⁵² MAISNER, TRAPL, 2015, op. cit., s. 30–31.

⁵³ SCHÄFER, E., VERBIST, H., IMHOOS, Ch. *ICC Arbitration in Practice*. Hague: Kluwer Law International, 2005, s. 13. ISBN 90-411-2308-3; Loi du 1er juillet 1901 relative au contrat d'association. *Legifrance* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGITEXT000006069570/>

⁵⁴ BAILLY, A., HARANGER, X., LEWIS, M. *Arbitration Procedures and Practice in France: Overview*. *Thomson Reuters Practical Law* [online]. [cit. 11. 5. 2023]. Dostupné z: [https://uk.practicalaw.thomsonreuters.com/7-501-9500; Code de procédure civile. Legifrance \[online\]. \[cit. 15. 12. 2024\]. Dostupné z: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070716/?isSuggest=true](https://uk.practicalaw.thomsonreuters.com/7-501-9500; Code de procédure civile. Legifrance [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070716/?isSuggest=true)

Oproti tomu RS při HK ČR a AK ČR je zřízen na základě zákona č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů a působí dle § 3 zákona č. 223/1994 Sb., a oproti RS při ICC⁵⁵ se skládá i z rozhodců (a to i po novele státu (viz konkrétně: https://www.soud.cz/_files/ugd/f71456_6be23fa9c9f64ef4ae53b4ff8b6bc2dd.pdf) účinné od 1. 1. 2025).⁵⁶ Dle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2010, sp. zn. 29 Cdo 1899/2008 je RS při HK ČR a AK ČR právnickou osobou, což znamená, že disponuje samostatnou právní osobností. Navíc na rozdíl od RS při ICC není institucí, která by rozhodčí nálezy pouze administrovala, ale přímo je vydává.⁵⁷ V neposlední řadě se jedná o instituci, která je garantována státem.

Není vyloučeno, že v budoucnu Nejvyšší soud dovodí, že v případě řízení vedených před RS při HK ČR a AK ČR si volit sídlo mimo ČR vzhledem k povaze soudu možné není. Stejně tak ale na druhou stranu není vyloučeno, že Nejvyšší soud v budoucnu dospěje k závěru, že v případě řízení s mezinárodním prvkem je provedení volby sídla možné – např. s ohledem na Evropskou úmluvu o obchodní arbitráži.⁵⁸

Lze konstatovat, že v současnosti se počítá s tím, že i v případě RS při HK ČR a AK ČR je možné sídlo volit.⁵⁹ Reálný počet případů, kdy k tomu ale v případě řízení s mezinárodním prvkem dochází nebude velký.

S ohledem na výše uvedené autor uzavírá, že Pravidla nabízejí vůči Řádu odlišný přístup k určování právního sídla řízení, čímž mohou také ovlivňovat, dle práva jakého státu se řízení probíhající dle zkoumaných pravidel (řádu) bude řídit.

2 Proces zahájení řízení a s ním související otázky

Následující kapitola je zaměřena na prvou výzkumnou otázku. Předmětem kapitoly jsou následující vymezené otázky: doručování, proces konstituce rozhodčího senátu, finanční povinnosti související se zahájením řízení. Srovnání vymezeného okruhu otázek je podřízeno prvé výzkumné otázce, protože u vymezených otázek doručování a finančních povinností související se zahájením řízení je srovnání provedeno v rámci podkapitol 2.2 a 2.3. Vymezené otázky konstituce rozhodčího senátu se věnuje podkapitola 2.4. Na úvod kapitoly je vymezen právní kontext zahájení řízení. Části 2.3 a 2.4.3 se vzhledem k omezenému rozsahu článku zaměřují zejména na rozdílnosti řízení dle Řádu vůči řízení dle Pravidel.

⁵⁵ RS při ICC se skládá z členů soudu, Presidenta a Více-presidentů, viz INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 47.

⁵⁶ RS při HK ČR a AK ČR se skládá z předsednictva Rozhodčího soudu, rozhodců a tajemníka Rozhodčího soudu, viz: Statut Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky účinný od 1. 1. 2025 uveřejněn v obchodním věstníku 29. 11. 2024, značka OV09638031; Statut Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky účinný od 1. 1. 1995 uveřejněn v obchodním věstníku 19. 6. 2013, značka OV432689-130619.

⁵⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2007, sp. zn. 32 Cdo 1044/2005.

⁵⁸ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2020, sp. zn. 23 Cdo 1258/2020.

⁵⁹ MAISNER, TRAPL, 2015, op. cit., s. 30..

2.1 Právní souvislosti s procesem zahájení řízení

V českém právním prostředí se rozhodčí řízení zahajuje dnem, kdy žalobce doručí žádost na zahájení řízení (dále „žaloba“).⁶⁰ Obdobně je tomu tak i dle čl. 21 Vzorového zákona, dle něhož se řízení zahajuje doručením žaloby žalovanému, pokud se strany nedohodnou jinak. „Dohodnutím jinak“ se rozumí i to, pokud strany rozhodčí smlouvy souhlasí s řádem rozhodčí instituce, tudíž se tím podřizují jejímu řádu, který dané otázky typicky upravuje⁶¹.

Co se týče právních účinků podání žaloby, tak ty jsou dle § 14 odst. 1 ZRŘ, věta druhá stejně „jako kdyby byla v této věci podána žaloba u soudu“⁶², což znamená především stavění promlčecích lhůt a překážku *lis pendens*.⁶³

Vzorový zákon toto nijak neupravuje. Během tvorby Vzorového zákona Československá delegace sice navrhovala obdobné znění, jaké je v současném § 14 a § 16 ZRŘ (upravuje podmínky zachování pozastavené lhůty v případě, kdy rozhodčí soud rozhodne o nedostatku pravomoci nebo v případě, kdy je rozhodčí nálezní soudem zrušen), nicméně návrh nebyl přijat z důvodu „nepředvídatelných dopadů na vnitrostátní zákonná omezení běhu lhůt.“⁶⁴ Bylo ale dáno doporučení, ať si toto pravidlo každý stát při implementaci zákona upraví sám.⁶⁵ Dle *Lewa, Mistelise a Krölla* je ve většině právních řádů efekt podání žaloby nicméně stejný jako v ČR. To znamená stavění promlčecích lhůt, překážku *lis pendens* pro soudnictví. V některých právních rádech to dále i znamená, že rozhodčí řízení lze zastavit jen se souhlasem žalované strany, tzn. žalobce nemůže žalobu jen tak stáhnout.⁶⁶

Úspěšné doručení žaloby protistraně je výchozím předpokladem pro úspěšné nařízení uznání a výkonu rozhodčího nálezu v souvislosti s čl. V odst. 1 písm. b) Newyorské úmluvy. Cit. ustanovení se dále vztahuje také i na další procesní úkony během rozhodčího řízení – např. předvolání k ústnímu jednání. Jedná se tak o jeden z kritických bodů zahájení řízení a rozhodčího řízení obecně. Komentátoři v tomto ohledu uvádějí, že musí dojít k „řádnému doručení, které splňuje následující znaky: **a)** adekvátní formu; **b)** adekvátní jazyk; **c)** provedení v přiměřeném předstihu; **d)** doručení na správnou adresu.“⁶⁷

Adekvátní forma se neposuzuje podle civilního práva procesního, ale má spíše hmotněprávní charakter. Soudy při posuzování uplatnění cit. čl. Newyorské úmluvy často považují doručení mailem, faxem atd. za adekvátní. Opět nicméně záleží na aplikovaném *lex arbitri*.⁶⁸

⁶⁰ Dle § 14 odst. 1 ZRŘ.

⁶¹ HOLTZMANN, H., M., NEUHAUS, J., E. M. *A Guide to the UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration: Legislative History and Commentary*. Deventer: Kluwer Law International, 1995, s. 613. ISBN 978-9065443052.

⁶² § 14 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶³ § 83 zákona č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů; BĚLOHLÁVEK, 2012, op. cit., s. 506; LEW, MISTELIS, KRÖL, 2003, op. cit., s. 506–507.

⁶⁴ BINDER, 2010, op. cit., s. 296.

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ LEW, MISTELIS, KRÖL, 2003, op. cit., s. 506–507.

⁶⁷ WOLFF, 2019, op. cit., s. 305.

⁶⁸ Ibid., s. 305–306.

Adekvátní jazyk může vyplývat ze sídla řízení nebo z národnosti stran smlouvy. Není překážkou, pokud strana jazyku nerozumí, pokud jeho užití vyplývá ze sídla řízení, smluvního vztahu stran nebo je jazykem rozhodčí instituce.⁶⁹

Provedení v přiměřeném předstihu je navázáno na budoucí lhůtu, k níž se vztahuje nebo na termín procesní události – např. konání ústního jednání. Posuzování toho, co je přiměřeným předstihem dosti záleží na volném uvážení soudu, který uplatnění cit. čl. Newyorské úmluvy posuzuje, nicméně zpravidla se přiměřeným předstihem rozumí 14 dnů.⁷⁰

V souvislosti s podmínkou doručení na správnou adresu se zpravidla uplatňuje fikce doručení, u kterých je jejich adresa neznámá (tj. doručena na poslední známé místo doručení). Stejně tak je pro splnění této podmínky možné řádně doručovat i zástupci adresáta.⁷¹ V případě, kdy se adresát doručení cíleně brání nebo se vyhýbá, se považuje za doručeno.⁷²

Vzorový zákon v čl. 3 plně odpovídá výše uvedenému.⁷³ ZRR doručování upravuje § 19a, jenž považuje jako preferovanou formu doručování prostřednictvím datové schránky – dle zákona č. 300/2008 Sb. Druhou preferovanou alternativou je doručování prostřednictvím elektronické pošty a až třetí je klasické doručování na adresu adresáta.⁷⁴

V náležitostech žaloby a žalobní odpovědi je již ale dle ZRR nutné přiměřeně vycházet z civilně-procesní úpravy v OSŘ.⁷⁵ Komentátoři ale v tomto ohledu uvádějí, že i toto si strany rozhodčí smlouvy mohou vzájemnou dohodou přiměřeně modifikovat,⁷⁶ tudíž se v tomto ohledu uplatní inkorporovaná pravidla rozhodčí instituce. Vzorový zákon náležitosti žaloby upravuje v čl. 21 odst. 3, přičemž zevrubné odůvodnění žalobních nároků mezi ně nespadá, ale může být dle čl. 23 Vzorového zákona poskytnuto až později. Čl. 23 Vzorového zákona dopadá i na žalobní odpověď.⁷⁷

⁶⁹ WOLFF, 2019, op. cit., s. 307.

⁷⁰ Ibid., s. 308.

⁷¹ Ibid., s. 309.

⁷² BĚLOHLÁVEK, 2012, op. cit., s. 504.

⁷³ BINDER, 2010, op. cit., s. 49.

⁷⁴ Ibid., s. 106.

⁷⁵ Ibid., s. 64.

⁷⁶ Ibid., s. 65.

⁷⁷ Ibid., s. 292–293, 303.

2.2 Proces zahájení řízení dle Rozhodčích pravidel Mezinárodní obchodní komory

2.2.1 Podmínky zahájení řízení

Dle čl. 4 odst. 2 Pravidel se řízení zahajuje dnem, kdy žalobce doručí žalobu na Sekretariát⁷⁸ nebo jedné z jeho kanceláří.⁷⁹

Čl. 4 odst. 3 Pravidel stanoví taxativním výčtem, co musí žaloba obsahovat.⁸⁰ Je nutné vymezit přesnou identifikaci stran sporu (je možná i jejich multiplicita) a jejich zástupců, popis žalobních nároků vč. skutkových a právních okolností, na nichž jsou založeny.⁸¹ Tento popis nemusí být nikterak podrobný, ale může být vyjasněn až později v následujících podáních.⁸² To souvisí se strategií žalobce v prezentaci sporu – v některých situacích nemusí být žádoucí být v žalobě příliš podrobný, např. pokud je jeho záměrem „dotlačit“ protistranu k plnění nebo se předpokládá uzavření smíru.⁸³

Obligatořní náležitostí je žalobní petit vč. maximální možné hodnoty sporu a dalších možných nároků a jejich hodnoty.⁸⁴ Jinými slovy musí být determinováno „čeho“ se žalobce domáhá. Maximální možná hodnota sporu se povinně uvádí v souvislosti se zálohou na náklady.⁸⁵

Další obligatořní náležitostí jsou kopie rozhodčí smlouvy a dalších rozhodných smluv pro řízení (tj. zejména smlouva hlavní), přičemž musí být specifikováno, který žalobní nárok je na základě „čeho“ založen.⁸⁶ V tomto ohledu ale není nutné dokládat veškeré smlouvy (např. všechny smlouvy vyplývající ze smlouvy rámcové)⁸⁷ – opět, toto souvisí se strategií žalobce.

⁷⁸ Sekretariát RS při ICC dle čl. 1 odst. 5 Pravidel.

⁷⁹ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 13. V současné době je takto zřízeno 5 kanceláří kromě ústředí ICC v Paříži, a to kancelář Sekretariátu sídlící v Hongkongu (Hong Kong Office), kancelář Sekretariátu sídlící v New Yorku (North America Office SICANA Inc.), kancelář Sekretariátu sídlící v Sao Paulu (Secretaria da Corte Internacional de Arbitragem do Brasil LTDA), kancelář Sekretariátu sídlící v Singapuru (Singapore Office – Secretariat of the International Court of Arbitration Singapore), kancelář Sekretariátu sídlící v Abu Dhabi (Abu Dhabi Office – ICC MENA). ALVAREZ, G. The ICC Secretariat Behind the Scenes: A Chat with Ana Serra e Mou-ra. *Kluwer Arbitration Blog* [online]. 12. 10. 2020 [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2019/01/03/the-icc-secretariat/>; ICC Court to open 5th overseas case management office in ADGM. *ICCWBO* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://iccwbo.org/news-publications/news/icc-court-to-open-5th-overseas-case-management-office-in-abu-dhabi-global-market/>

⁸⁰ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 13.

⁸¹ Ibid.

⁸² SCHÄFER, VERBIST, IMHOOS, 2005, op. cit., s. 29.

⁸³ GRIERSON, HOOFT, 2012, op. cit., s. 76–77.

⁸⁴ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 13.

⁸⁵ GRIERSON, HOOFT, 2012, op. cit., s. 74.

⁸⁶ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 13.

⁸⁷ DERAIS, SCHWARTZ, 2005, op. cit., s. 48.

Rovněž je nutné v žalobě specifikovat veškeré informace v souvislosti s konstitucí rozhodčího senátu vyplývající z rozhodčí smlouvy. Pokud o tom rozhodčí smlouva mlčí, žalobce by měl vymezit své preference v tomto ohledu vč. nominací. Pokud je např. v rozhodčí smlouvě uvedeno, že spor je rozhodován třemi rozhodci, pak by měl žalobce v žalobě rovnou jednoho nominovat⁸⁸ (podkapitola 2.4).

V neposlední řadě by mělo být v žalobě vymezeno sídlo řízení, právo rozhodné a jazyk řízení tak, jak to vyplývá z rozhodčí smlouvy. Pokud toto není ve smlouvě určeno, pak by měl žalobce fakultativně vymezit, jak by to dle něj mělo být – vyjádřit se k těmto otázkám je důležité s ohledem na stanoviska protistrany a v souvislosti s případným rozhodováním rozhodčího senátu o zmíněných otázkách, zejména v otázce sídla je toto důležité s ohledem pro budoucí rozhodování RS při ICC, protože je-li sídlo řízení určeno soudem, již zpravidla nelze zvrátit.⁸⁹

Shora uvedené požadavky na žalobu v zásadě odpovídají náležitostem dle čl. 21 Vzorového zákona, ale v některých ohledech jsou vyšší – sídlo řízení.

Společně s doručením žaloby by měl být zaplacen nevratný poplatek za zahájení řízení ve výši 5 000 USD a žaloba by měla být doručena v požadovaném počtu kopií dle čl. 4 odst. 4 písm. b) Pravidel (tj. pro všechny rozhodce, strany řízení a RS při ICC).⁹⁰

Sekretariát po doručení obratem potvrdí žalobci doručení a případně jej vyzve k doplnění nedostatků a uhrazení poplatku v jím stanovené lhůtě. Pokud tak neučiní, je řízení skončeno, nicméně žalobce má možnost ve stejné věci podat žalobu novou.⁹¹

V potvrzení je žalobce dále zpravidla vyzván i k doplacení předběžné zálohy, Pravidla uvádějí „*může být požádán*“, v praxi ale RS při ICC žádá téměř vždy (k tomu blíže viz níže).⁹²

2.2.2 Doručování

Doručování lze dle čl. 3 odst. 2 Pravidel realizovat „*dopisem s doručenkou, doporučenou poštou, kurýrní službou, e-mailem nebo jakýmkoliv jiným telekomunikačním prostředkem, který umožňuje provést záznam o odeslání.*“⁹³ V rámci zahájení řízení se z procesní opatrnosti přesto zpravidla využívá klasických poštovních služeb, přestože to *lex arbitri* neukládá v souvislosti s čl. V odst. 1 písm. b) Newyorské úmluvy⁹⁴ – viz výše. V rámci iniciační fáze řízení je totiž jedním z následujících kroků Sekretariátu zasílání jedné z kopií obdržené žaloby žalovanému.⁹⁵

⁸⁸ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 13; FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 42.

⁸⁹ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 13; FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 44; REINER, A., ASCHAUER, Ch. Chapter II: ICC Rules. In: SCHÜTZE, R. (ed.). *Institutional Arbitration Article-by-Article Commentary*. München: C. H. Beck, 2013, s. 45. ISBN 978-3-406-63311-9.

⁹⁰ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 11–13, 56.

⁹¹ FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 45.

⁹² FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 365.

⁹³ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 11.

⁹⁴ FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 36.

⁹⁵ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 14.

Pro zjednodušení správy spisu ICC od roku 2022 provozuje elektronickou platformu ICC Case Connect (nástupce dřívější platformy NetCase), přes kterou je mimo jiné možné i zahajovat řízení, dokládat listiny a nahlížet do adresáře rozhodů⁹⁶.

V rámci rozhraní ICC Case Connect je možné si i zvolit, zda má být žalovanému žaloba doručována elektronicky (např. prostřednictvím elektronické pošty nebo ICC Case Connect) nebo v papírové podobě. Pokud bude zvolena klasická možnost, je nutné papírovou verzi žaloby vč. příloh stále doručit Sekretariátu v počtu všech stran řízení (s výjimkou žalobce). Pokud protistrana není registrovaným uživatelem ICC Case Connect, stále se doporučuje, a Sekretariát k tomu i typicky vyzývá, provádět doručování v klasické papírové podobě. Riziko, že straně nebude reálně doručeno totiž stále nese žalobce.⁹⁷

Využití ICC Case Connect v rámci řízení je možné pouze za souhlasu stran a rozhodčího senátu – např. procesní usnesení rozhodčího senátu (pokud s jeho využitím souhlasí) se bude straně, která s využitím Case Connect souhlasí doručovat jeho prostřednictvím a straně, která s ním nesouhlasí prostřednictvím kurýra, poštovních služeb nebo e-mailem.⁹⁸

Všechny procesní úkony stran je dle čl. 3 odst. 1 Pravidel nutné doručovat jak protistraně, tak každému rozhodci a Sekretariátu. Fikce doručení se uplatňuje v režimu dle čl. 3 odst. 3 Pravidel okamžikem, kdy mělo být doručeno.⁹⁹

2.2.3 Žalobní odpověď a související činnost soudu

Jsou-li na straně žalobce splněny všechny podmínky dle čl. 4 Pravidel – tj. i požadovaný počet kopií a poplatky za zahájení řízení, Sekretariát zasílá žalobu žalovanému, přičemž od doručení mu začíná běžet 30denní lhůta pro žalobní odpověď.¹⁰⁰

Pravidla pro běh lhůt jsou upravena v čl. 4 odst. 4 Pravidel, přičemž státní svátky a dny pracovního klidu standardně nejsou zohledňovány. V tomto ohledu je nicméně nutné vycházet z *lex arbitri* a Pravidla s jeho vlivem i samy počítají.¹⁰¹

Náležitosti žalobní odpověď jsou uvedeny v čl. 5 odst. 1 Pravidel a v zásadě odpovídají povinným náležitostem žaloby, přičemž žalovaný může činit i protinároky – což sebou nese zvýšené nároky žalobní odpovědi (odst. 5 čl. 5 Pravidel), taktéž tím může být zvýšena hodnota sporu.¹⁰²

Žalobní odpověď se zasílá Sekretariátu (v odpovídajícím počtu kopií). 30denní lhůta může být se souhlasem Sekretariátu prodloužena a její případné nedodržení není problémem – nelze

⁹⁶ LABGOLD, M., LABGOLD, M. Arbitration Tech Toolbox: ICC Case Connect – A User Perspective. *Kluwer Arbitration Blog* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2023/02/21/arbitration-tech-toolbox-icc-case-connect-a-user-perspective/>

⁹⁷ Ibid.; File your Request for Arbitration. *ICCWBO* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://iccwbo.org/dispute-resolution/dispute-resolution-services/arbitration/file-a-request/#block-accordion-8>; <https://iccwbo.org/dispute-resolution/dispute-resolution-services/arbitration/file-a-request/#block-accordion-9>

⁹⁸ LABGOLD, LABGOLD, 2023, op. cit.

⁹⁹ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 11.

¹⁰⁰ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 14.

¹⁰¹ Ibid., s. 12.

¹⁰² Ibid., s. 14–16.

ale otálet do nekonečna. Pokud žalovaný protinároky učiní, je mu stanovena lhůta k vyjádření obdobným způsobem.¹⁰³

Ovšem v případě, kdy je žalovaný neaktivní nebo, kdy se v žalobní odpovědi proti pravomoci rozhodčího soudu, respektive rozhodčího senátu, přímo ohradí, rozhodčí senát vždy rozhoduje o své pravomoci a může se uplatňovat institut přezkumu pravomoci *prima facie* soudem.¹⁰⁴ Neaktivita žalovaného opět může souviset i s jeho procesní strategií v případě, kdy dle něj rozhodčí smlouva byla uzavřena neplatně nebo nicotně. Odborné publikace vždy doporučují být spíše proaktivní než neaktivní, neboť to žalovanému nebrání napadnout rozhodčí nález v místě sídla. Stejně tak mu to nebrání namítat výkon rozhodčího nálezu v místě uznání a výkonu, v některých právních rádech je dále možné domáhat se zastavení řízení z důvodu nedostatku pravomoci i během řízení.¹⁰⁵ Proaktivní v tomto ohledu znamená aktivně namítat pravomoc (i mj. nároky a tvrzení) – srov. čl. 4 Vzorového zákona, § 15 odst. 2 ZRR.¹⁰⁶

V současných pravidlech je rozhodování o přezkumu rozhodčí smlouvy *prima facie* v rukou Generálního tajemníka Sekretariátu,¹⁰⁷ který provádí tzv. *screening* rozhodčích smluv. V případě pochybností, zda je rozhodčí soud pravomocí nadán, a to i v případech, kdy žalovaný nevznese námitku pravomoci, předloží Generální tajemník věc k přezkumu pravomoci *prima facie* RS při ICC.¹⁰⁸ Dříve byl tento přezkum realizován soudem automaticky, pokud byl žalovaný neaktivní nebo pokud byla vznesena námitka pravomoci. Od této varianty bylo v novějších verzích pravidel upuštěno díky tomu, že v 95 % procentech případů RS při ICC shledával, že je možné pokračovat v řízení, tudíž toto vedlo ke zbytečným průtahům. K jeho realizaci by nyní mělo docházet ve složitějších situacích, které není schopný Generální tajemník Sekretariátu vyřešit.¹⁰⁹ Lze tak očekávat, že v budoucnu nebude průchodnost *prima facie* přezkumem tak velká.

V rámci přezkumu existence rozhodčí smlouvy *prima facie* dle *Derainse a Schwartzze* soud provádí následující trojstupňový *prima facie* test, z nichž první 2 stupně jsou především výsledkem patologických rozhodčích doložek.¹¹⁰

- 1) *Existuje rozhodčí smlouva?* – v tomto kroku RS při ICC zkoumá, zda existuje alespoň nějaký důkaz o tom, že mezi stranami existuje rozhodčí smlouva. K tomu postačí např. jakákoliv smlouva, byť nepodepsaná. Verze obchodních podmínek obsahujících rozhodčí doložku i když není jasné, zda se stala součástí rozhodčí smlouvy. Dále i jakákoliv výměna dopisů, telexů nebo elektronické komunikace prokazující vznik rozhodčí

¹⁰³ REINER, ASCHAUER 2013, op. cit., s. 48–49; FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 63.

¹⁰⁴ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 17.

¹⁰⁵ GRIERSON, HOOFT, 2012, op. cit., s. 86; DERAINS, SCHWARTZ, 2005, op. cit., s. 80–83.

¹⁰⁶ BINDER, 2010, op. cit., s. 54–55; BĚLOHLÁVEK, 2012, op. cit., s. 544.

¹⁰⁷ Sekretariát je veden jeho Generálním tajemníkem, kterému asistují Generální poradce a Generální Zástupce tajemníka.

¹⁰⁸ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 17; FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 67.

¹⁰⁹ FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 68, 71.

¹¹⁰ DERAINS, SCHWARTZ, 2005, op. cit., s. 84.

smlouvy – srov. čl. II odst. 2 Newyorské úmluvy, čl. 7 Vzorového zákona, § 2 ZRR. Příkladem lze uvést věc *Cekobanka*, kdy česká banka akceptovala pomocí telexu ofertu libanonské banky, která ale obratem po akceptaci z důvodu podstatné změny okolností nabídku stáhla, RS při ICC v rámci *prima facie* testu shledal, že žádná rozhodčí smlouva nikdy nevznikla, přičemž řízení ukončil.¹¹¹

- 2) *Je rozhodčí doložka ICC doložkou?* – v tomto kroku RS při ICC zkoumá, zda má rozhodčí doložka nějakou spojitost s ICC nebo Rozhodčími pravidly ICC. V tomto ohledu postačí, pokud doložka nějakým způsobem odkazuje na ICC nebo rozhodčí soud a Paříž. Testem prošly i doložky jako „*International Chamber of Commerce of Geneva*“, „*International Court of Arbitration as obtainable in Nigeria or Sweden*“ nebo „*the Geneva Court of International Arbitration*.“ Vždy záleží, zda je z uvedeného znění RS při ICC zaměnitelný s jinou rozhodčí institucí nebo ne. Toto typicky ovlivňuje národnost stran a jejich spojitost s uvedeným místem v doložce.¹¹² Lze uvést, že první shora uvedený případ „prošel“ i v rámci rozhodování rozhodčího senátu o své pravomoci.¹¹³
- 3) *Vůči kterým stranám sporu je rozhodčí smlouva účinná?* Tato otázka se pojí s problematikou účinnosti rozhodčí smlouvy vůči stranám, které ji neuzavřely.¹¹⁴ Přístup k této otázce se v různých jurisdikcích různí.¹¹⁵ *Deraíns* a *Schwartz* jako příklad uvádějí věc *R.E.D.E.C.*, kde RS při ICC považoval rozhodčí smlouvu *prima facie* účinnou i proti společnosti *R.E.D.E.C.*, která nebyla stranou rozhodčí smlouvy, ale v rámci smlouvy hlavní se zaručila za žalovaného.¹¹⁶

Přezkum RS při ICC se v tomto stupni se rovněž spojuje i s tím, zda je vůbec možné o předmětu sporu rozhodnou při multiplicitě stran, která může být založena i několika rozhodčími smlouvami současně – vizte čl. 9 Pravidel.¹¹⁷

V tomto ohledu RS při ICC uplatňuje následující kritéria: „*a) všechny rozhodčí smlouvy jsou uzavřeny stejnými stranami; b) všechny smlouvy jsou součástí jednoho projektu, transakce nebo strategie; c) všechny rozhodčí smlouvy jsou kompatibilní pro jedno řízení.*“¹¹⁸ Tyto kritéria posuzuje RS při ICC případ od případu, pročež lze uvést např. nález ICC č. 9797,¹¹⁹ kdy bylo 44 společností na straně žalobce a 97 společností na straně žalovaného. Celková hodnota sporu činila 14 miliard USD. Soud v rámci *prima facie* přezkumu povolil, aby řízení probíhalo, což následně potvrdil i rozhodčí senát složený z jediného rozhodce v rámci přezkumu pravomoci

¹¹¹ DERAÏNS, SCHWARTZ, 2005, op. cit., s. 84–85.

¹¹² Ibid., s. 86–89.

¹¹³ ROZEHNALOVÁ, 2013, op. cit., s. 181.

¹¹⁴ DERAÏNS, SCHWARTZ, 2005, op. cit., s. 89.

¹¹⁵ Blíže vizte např. LEW, MISTELIS, KRÖL, 2003, op. cit., s. 141–149; POUURET, BESSON, 2007, op. cit., s. 221–241; BLACKABY, 2015, op. cit., s. 85–91.

¹¹⁶ DERAÏNS, SCHWARTZ, 2005, op. cit., s. 91–92.

¹¹⁷ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 21; DERAÏNS, SCHWARTZ, 2005, op. cit., s. 99.

¹¹⁸ DERAÏNS, SCHWARTZ, 2005, op. cit., s. 100.

¹¹⁹ *Andersen Consulting Business Unit Member Firms proti Arthur Andersen Business Unit Member Firms and Andersen Worldwide Societe Cooperative*, ICC Case No. 9797/CK/AER/ACS.

a švýcarský soud, přezkoumávající rozhodnutí o jurisdikci jediného rozhodce;¹²⁰ (pozn. sídlo řízení bylo ve Švýcarsku – kdyby bylo napadeno již rozhodnutí RS při ICC o přezkumu *prima facie*, pak by byl příslušný soud v Paříži, protože by se jednalo o rozhodnutí soudu).

V návaznosti na přezkum *prima facie* vždy rozhodčí senát rozhoduje o své pravomoci.¹²¹

V případech, kdy vnitrostátní soud na rozdíl od RS při ICC nebo rozhodčího senátu v rámci soudního přezkumu jejich rozhodnutí shledá, že rozhodčí smlouva byla platně alespoň z části uzavřena, lze řízení znovu zahájit v rámci čl. 6 odst. 6 a 7 Pravidel.¹²²

2.2.4 Finanční povinnosti

V rámci finančních povinností existuje kromě poplatku za zahájení řízení dle čl. 37 Pravidel povinnost platit **a)** předběžnou zálohu a **b)** zálohu na náklady.¹²³

Ad a) předběžnou zálohu platí žalobce na vyzvání Sekretariátu v rámci potvrzení o přijetí žaloby. Účelem placení předběžné zálohy je pokrytí finančních nákladů řízení do vypracování Terms of Reference.¹²⁴ Výši předběžné zálohy určuje Generální tajemník Sekretariátu (typicky ji neurčuje sám, ale nechává se zastupovat) v závislosti na hodnotě sporu dle žaloby a relevantních skutečnostech, přičemž se zpravidla jedná přibližně o polovinu sazby dle sazebníku předpokládaných správních nákladů RS a předpokládané poloviny odměny rozhodce/rozhodců dle určené finanční hodnoty sporu.¹²⁵

Není to tak, že v případě nezaplacení zálohy ve lhůtě stanovené Sekretariátem řízení končí, Sekretariát ještě několikrát opakovaně vyzývá k doplacení předběžné zálohy. Pokud i tehdy žalobce ve lhůtě nezplatí, pak je žalobní nárok žalobce považován za vzatý zpět dle čl. 37 odst. 6 Pravidel. Pokud žalobce předběžnou zálohu nezplatí, nelze spis předat rozhodčímu senátu a Sekretariát rovněž do zaplacení předběžné zálohy v zásadě ani nepodniká kroky směrem k jeho konstituci. V závislosti na žalobní odpovědi žalovaného může být výše předběžné zálohy Generálním tajemníkem Sekretariátu upravena.¹²⁶

Ad b) zálohu na náklady platí každá strana řízení, bez ohledu na to, zda si v řízení něco nárokuje, vč. strany, která přistoupila k řízení. Účelem zálohy na náklady je pokrytí veškerých administrativních výloh RS při ICC a na krytí odměn a veškerých výloh rozhodců. Výše zálohy je určena soudem opět dle finanční hodnoty sporu z veškerých nároků stran v rámci řízení dle sazebníků a může být upravena kdykoliv během řízení. Pro výši zálohy je rovněž určující, zda má být spor projednán ve zrychleném řízení.

V základním nastavení se záloha na náklady dělí mezi žalobce a žalovaného rovným dílem, přičemž žalobci se do platby na zálohy započítává předběžná záloha. Stropová hranice zálohy

¹²⁰ Ibid.; DERAINS, SCHWARTZ, 2005, op. cit., s. 101–103.

¹²¹ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 17.

¹²² Ibid.; FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 90.

¹²³ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 42.

¹²⁴ K Terms of Reference viz čl. 23 Pravidel.

¹²⁵ Ibid.; FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 365–367.

¹²⁶ FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 365–367.; INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 28, 42.

na náklady placené jednou stranou je 500 000 USD, přičemž ale může být RS při ICC zvýšena, na částku vyšší bez omezení. Standardně se ale za částku přesahující stropovou hranici předkládají bankovní záruky, pokud není vedení řízení zvláště nákladné. Záloha na náklady se typicky platí po předání spisu rozhodčímu senátu ve lhůtě stanovené Sekretariátem. V souvislosti s čl. 16 Pravidel je nutné uvést, že Sekretariát v tomto stádiu řízení typicky celou zálohu na náklady nepožaduje. K tomu dochází až při oznámení stranám, že předání spisu rozhodčímu senátu bylo provedeno. Platit zálohu na náklady lze i ve splátkách, pokud to schválí Generální tajemník Sekretariátu.¹²⁷

Pokud jedna ze stran zálohu na náklady nezaplatí, tak jí v případě, kdy si v rámci řízení nic nenárokují, nehrozí žádná sankce. Pokud se tak stane, pak Sekretariát v tomto ohledu typicky vyzve žalující stranu, aby náklady řízení doplatila ve výši požadované po žalované straně a stanoví jí k tomu lhůtu. Pokud tak žalobce neučiní a hrozí, že Sekretariát nebude disponovat dostatečnými finančními prostředky pro krytí nákladů řízení – k čemuž nakonec vždy dojde, Generální tajemník postupuje dle čl. 37 odst. 6 Pravidel, tedy pozastaví práci rozhodčího senátu a stanoví lhůtu k dodatečnému zaplacení, přičemž v případě, kdy žalobce ani tehdy nezaplatí, považuje se jím požadovaný nárok za vzatý zpět – proti tomuto je ještě možná procesní obrana dle cit. ustanovení Pravidel.¹²⁸

Účastníci řízení mohou jimi požadovaný nárok chránit před postupem dle čl. 37 odst. 6 Pravidel tak, že podají žádost na rozdělení záloh na náklady ke každému nároku uplatněném v řízení. Příkladem může být situace, kdy si žalobce v žalobě nárokují 5 milionů USD a žalovaný vůči němu v žalobní odpovědi učiní protinárok na 100 milionů USD. RS při ICC v tomto případě požaduje zaplacení zálohy dle sazebníků na náklady řízení v hodnotě 105 milionů USD rovným dílem. Pro žalobce je v této situaci nejvýhodnější požadovat rozdělení zálohy ke každému z uplatněných nároků v řízení. V tomto případě pak žalobce platí pouze zálohu na náklady řízení v hodnotě 5 milionů USD a žalovaný musí platit zálohu na náklady za nárok v hodnotě 100 milionů USD. V opačném případě by musel žalobce zaplatit celou 1/2 zálohy na náklady řízení, což je znatelně vyšší částka – vizte příloha III Pravidel. Pokud by tak neučinil a zaplatil jen polovinu zálohy na náklady bez protinároku žalovaného – tj. v hodnotě řízení 5 milionů USD, a žalovaný by nezaplatil ničeho, následoval by postup dle čl. 37 odst. 6 Pravidel, což znamená zpětvzetí všech nároků v řízení.¹²⁹

Při mnohosti stran v řízení a mnohosti nároků řešených v řízení se uplatňují výše uvedená pravidla, přičemž případně dochází k dělení každého nároku mezi strany, kterých se týká a kterými je uplatňován. Není vyloučeno, aby si strany řízení ohledně placení zálohy na náklady mezi sebou vyřešili vzájemnou dohodou jinak, než postupem dle čl. 37 odst. 4 Pravidel – v tomto případě je třeba informovat Sekretariát.¹³⁰

¹²⁷ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 42–43, 56–57; FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 368–374.

¹²⁸ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 42–43, 56–57; REINER, ASCHAUER 2013, op. cit., s. 187–189; GRIERSON, HOOFT, 2012, op. cit., s. 139–140.

¹²⁹ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 42–43; FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 374–375.

¹³⁰ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 42–43; FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 377–383.

V rámci placení zálohy na náklady je možné po protistraně uplatnit i započtení – v tomto případě se toto posuzuje jako samostatný nárok.¹³¹ Výše zálohy může být soudem kdykoliv měněna – v závislosti na změnách v hodnotě sporu během řízení. Zálohy na náklady jsou vratné v poměrné částce určené RS při ICC, jež nebyla v rámci řízení využita – např. byl během řízení stranami uzavřen smír.¹³²

2.3 Proces zahájení řízení dle Řádu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

2.3.1 Podmínky zahájení řízení

Řízení dle Řádu RS při HK ČR a ČR se stejně jako v předchozím případě dle § 16 Řádu zahajuje dnem, kdy žalobce doručí žalobu soudu.¹³³

Náležitosti žaloby dle § 17 Řádu v zásadě odpovídají požadavkům dle Pravidel. Podstatným rozdílem je, že dle § 17 odst. 1 písm. e) Řádu se předpokládá zevrubné odůvodnění všech nároků a označení všech důkazů již v žalobě tak, jak je to zvykem v civilním v řízení dle OSŘ.¹³⁴ Je otázkou, jak by se toto ustanovení chovalo v případě řízení se sídlem v zahraničí bez přiměřeného použití OSŘ v rámci řízení dle Řádu.

Řád nepředpokládá vymezení právního sídla řízení. Odůvodnění místa a sídla řízení lze nicméně podřadit pod náležitost dle § 17 odst. 1 písm. d) Řádu – odůvodnění pravomoci soudu, v jehož rámci je nutné pracovat s rozhodčí smlouvou.¹³⁵ Pokud není sídlo řízení v rozhodčí smlouvě uvedeno, je možné preference v tomto ohledu uvést, je nicméně otázkou, jak se k tomu RS při HK ČR a AK ČR postaví. Velmi pravděpodobně bude i tak sídlem řízení ČR. Dále § 17 Řádu explicitně uvádí povinnost žalobu podepsat žalobcem nebo jeho zástupcem.

Obdobně jako v řízení dle Pravidel soud, respektive jeho tajemník, v případě nedostatků žaloby vyzývá k jejich odstranění ve lhůtě dle § 20 Řádu. Poplatek za podání žaloby se v řízení dle Řádu neplatí, nicméně na rozdíl od Pravidel je již v iniciační fázi řízení dle § 19 Řádu žalobce vyzýván k úhradě plného poplatku za rozhodčí řízení vč. paušálu na správní náklady v případě řízení s mezinárodním prvkem – viz 2.3.3 níže.¹³⁶

2.3.2 Doručování

Pro doručování Řád vychází ze ZRR a předpokládá doručování prostřednictvím datové schránky. Pokud zahraniční subjekt nebo jeho zástupce datovou schránku ve smyslu zákona

¹³¹ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 43.

¹³² FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 384, 414.

¹³³ RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit., s. 10–11.

¹³⁴ Ibid.; MAISNER, TRAPL, 2015, op. cit., s. 71–74.

¹³⁵ RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit., s. 11; MAISNER, TRAPL, 2015, op. cit., s. 71.

¹³⁶ RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit., s. 29; RŮŽIČKA, K., FRINTOVÁ, D. *Vnitrostátní a mezinárodní rozhodčí řízení před RS při HK ČR a AK ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019, s. 87. ISBN 978-80-7380-745-0.

č. 300/2008 Sb. nemá, je stejně tak možné doručovat standardním způsobem dle § 10 odst. 1 Řádu. Klíčové procesní úkony (např. žaloba, žalobní odpověď atd.) se doručují doporučeně do vlastních rukou adresáta.¹³⁷ V tomto ohledu tak řízení dle Řádu v zásadě odpovídá řízení dle Pravidel. *Maisner a Trapl* navíc uvádějí, že podmínky doručování do zahraničí „*může Rozhodčí soud zjistit například i dotazem na stranu, v jejíž prospěch se doručení provádí, když je cizí protistrana pasivní, jak zní procesní procesněprávní předpisy a zda lze doručit i za jiných, zřejmě vhodnějších podmínek, zejména u písemnost do vlastních rukou, než jaké stanoví Řád RS.*“¹³⁸

Fikce doručení se dle Řádu neuplatňuje již dnem, kdy k doručení mělo dojít, ale až desátý den od oznámení provozovatele poštovních služeb¹³⁹ – v tomto ohledu ale také záleží na aplikovaném *lex arbitri*.

Vedle fikce doručení Řád umožňuje taktéž využít institut „pověřené osoby“, na základě svého § 10 odst. 9–10.¹⁴⁰ Jeho využití je možné v případě, kdy se nepodaří straně doručit žádným jiným způsobem, který Řád předpokládá. V takové situaci může předseda rozhodčího soudu této straně ustanovit pověřenou osobu a doručovat namísto straně této nestranné pověřené osobě. Ústavnost tohoto postupu byla potvrzena.¹⁴¹

Spravovat spis prostřednictvím vlastní elektronické platformy, přes kterou by mj. bylo možné i doručovat, RS při HK ČR a AK ČR neumožňuje – ve vnitrostátních sporech na, které se soud zaměřuje plně postačí doručování prostřednictvím datové schránky. Na druhou stranu by zřízení elektronické platformy pro správu spisu obecně mohlo být i tak zcela jistě vítáno jak rozhodci, tak stranami řízení, respektive jejich právními zástupci.

2.3.3 Žalobní odpověď a související činnost soudu vč. finančních povinností

Doručování žaloby žalovanému tajemník rozhodčího soudu dle § 22 odst. 1 v kombinaci s § 20 odst. 3 Řádu realizuje až po zaplacení poplatku za rozhodčí řízení a paušálu na správné náklady soudu žalobcem.¹⁴² Výše poplatku a paušálu se určuje dle finanční hodnoty sporu dle sazebníku, v řízení s mezinárodním prvkem se uplatňuje sazebník „pro ostatní spory“ – k vyšší poplatku a paušálu viz oba sazebníky v příloze Řádu. V tomto ohledu je nutné uhradit oba výše uvedené poplatky (poplatek + paušál) v plné výši. Neuplatňuje se zde režim průběžného placení nákladů řízení a jejich dělení mezi stranami sporu, tak jak je tomu v případě řízení dle Pravidel. Za každý nárok v žalobě se finanční povinnosti stanovují zvlášť, nicméně celková sazba dle sazebníku se stanovuje jejich součtem. Využití bankovních záruk Řád v tomto ohledu také nijak nepředpokládá. Má-li být řízení vedeno v jiném jazyce než v češtině, může být tento poplatek ještě zvýšen.¹⁴³

¹³⁷ RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit., s. 6–7.

¹³⁸ MAISNER, TRAPL, 2015, op. cit., s. 48.

¹³⁹ RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit., s. 6–7.

¹⁴⁰ Ibid., s. 7.

¹⁴¹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 4. 2020, sp. zn. II. ÚS 1076/20.

¹⁴² RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit., s. 11–13.

¹⁴³ Ibid., s. 11–13; RŮŽIČKA, FRINTOVÁ, 2019, op. cit., s. 87; MAISNER, TRAPL, 2015, op. cit., s. 33, 67, 80, 85.

Pokud žalobce finanční povinnost nesplní ve lhůtě stanovené tajemníkem, případně dodatečné lhůtě, je řízení zastaveno.¹⁴⁴

V případě, že jsou splněny podmínky žaloby a finanční povinnosti a má-li tajemník soudu za to, že žaloba může být projednána, odešle žalobu dle 22 Řádu žalovanému včetně jejích příloh společně s řádem. V tomto ohledu tajemník realizuje obdobný *screening* jako Generální tajemník Sekretariátu RS při ICC. Na rozdíl od řízení dle Pravidel již není realizován přezkum pravomoci *prima facie* RS při HK ČR a AK ČR, či jeho obdoba. Zpochybní-li žalovaný v žalobní odpovědi pravomoc soudu, rozhoduje o pravomoci až rozhodčí senát po své konstituci. V tomto ohledu je nutné uvést, že v případě neaktivity Řád rozhodčímu senátu neukládá povinnost provádět přezkum pravomoci – záleží na jeho volném uvážení.¹⁴⁵

Tajemník soudu v rámci odesílání žaloby současně žalovaného vyzve k podání vyjádření k žalobě ve lhůtě 14 dnů, která může být na jeho žádost prodloužena. Pokud však již lhůta uplynula, novou lhůtu možné stanovit není. Rozhodčí senát ale může umožnit žalovanému podat žalobní odpověď v rámci § 26 odst. 1 Řádu.¹⁴⁶

Již v rámci žalobní odpovědi může žalovaná strana podat protižalobu (§ 31 Řádu). Protižaloba je *mutatis mutandis* žaloby, a i na ni se uplatňují pravidla lhůt a finančních povinností. Jinými slovy, podá-li žalovaný v žalobní odpovědi žalobní protinároky, nese v jejich rámci povinnost plnit finanční povinnosti. V opačném případě je řízení v části protižaloby zastaveno. Žalobce je opět povinen na protižalobu ve lhůtě 14 dní podat žalobní odpověď obdobně jako v případě řízení dle Pravidel. Koncentraci v řízení řád nijak neupravuje, tudíž je možné protižalobu podat kdykoliv během řízení a nepředpokládá se její podání především ve fázi před konáním prvního ústního jednání. Pokud však toto nastane v pozdní fázi řízení, lze očekávat zvýšení finančních povinností nad rámec sazebníku soudem. I v řízení dle Řádu je možné v protižalobě nárokovat i započtení – opět je posuzováno jako samostatný nárok.¹⁴⁷

V případech, kdy během řízení dojde ke změně finančního hodnoty sporu, soud postupuje dle § 47 odst. 3 Řádu a finanční povinnosti straně, jejíhož nároku se týká, doměří. Neuhrazení doměřené výše opět vede k zastavení řízení.¹⁴⁸

V tomto ohledu se multiplicitě stran řízení Řád na rozdíl od Pravidel nijak specificky **nevěnuje**, přičemž postačí, pokud finanční povinnosti konkrétního nároku splní jedna ze stran. Toto může být problematické, pokud se více stran jednoho nároku není schopné dohodnout, protože to povede k zastavení řízení.¹⁴⁹

Zaplacený poplatek za rozhodčí řízení a paušál na správní náklady rozhodčího soudu jsou vratné v režimu dle § 48 odst. 4 a 53 odst. 4 a 8 Řádu.¹⁵⁰

¹⁴⁴ RŮŽIČKA, FRINTOVÁ, 2019, op. cit., s. 88.

¹⁴⁵ RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit., s. 11–13; MAISNER, TRAPL, 2015, op. cit., s. 81.

¹⁴⁶ MAISNER, TRAPL, 2015, op. cit., s. 85.

¹⁴⁷ Ibid., s. 85, 102–105; RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit., s. 8–9; RŮŽIČKA, FRINTOVÁ, 2019, op. cit., s. 90.

¹⁴⁸ MAISNER, TRAPL, 2015, op. cit., s. 132.

¹⁴⁹ Ibid., s. 80.

¹⁵⁰ RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit., s. 29–32.

2.4 Proces konstituce rozhodčího senátu

2.4.1 Právní požadavky

Právní požadavky v souvislosti s osobou rozhodce a procesem konstituce rozhodčího senátu jsou v ZRR upraveny v §§ 4–12. U Vzorového zákona je to v čl. 10–15.

Dle § 4 ZRR může být rozhodcem jakýkoliv občan ČR, který je plně zletilý, bezúhonný a plně svéprávný. Podmínka bezúhonnosti je absolutní – tzn. způsobilost u osob u nichž bylo přistoupeno k zaházení odsouzení dle trestního zákoníku není dána.¹⁵¹ Co se týče osob bez státního občanství ČR, tak u nich tato podmínka platí taktéž kumulativně s dalšími podmínkami dle jejich domovského právního řádu – § 118 ZMPS.¹⁵²

U Vzorového zákona takové podmínky nejsou – rozhodcem může být kdokoliv, koho si strany zvolí.¹⁵³ *Lew, Mistelis a Kröl* nicméně uvádějí, že v praxi mezinárodní obchodní arbitráže bývají na rozhodce kladeny značné nároky z pozice stran řízení, zejména, co se odbornosti a zkušeností týče,¹⁵⁴ což i vysvětluje proč toto Vzorový zákon nereguluje. Úroveň a výsledek rozhodčího řízení může být negativně ovlivněn, je-li vedeno rozhodcem bez právního vzdělání. Není proto příliš časté, aby alespoň jeden z členů rozhodčího senátu nebyl renomovaným právníkem a rozhodcem. Často si strany rozhodčí smlouvy upravují i další speciální podmínky, která osoba rozhodce musí splňovat.¹⁵⁵

V současnosti se lze již i setkat s právními systémy umožňující ve svých databázích dohledávat, který rozhodce, jaký spor rozhodoval. Je možné si dohledat i konkrétní rozhodčí nález, který byl v řízení vydán.¹⁵⁶ Lze tedy předpokládat, že strany řízení budou i s tímto faktorem pracovat. Na druhou stranu tato skutečnost motivuje také rozhodce dělat „dobrou práci“, když je veřejně ve hře jejich vizitka. To vysvětluje, proč tyto údaje rozhodčí instituce začaly zveřejňovat.¹⁵⁷

V obou případech, jak dle ZRR, tak dle Vzorového zákona rozhodce musí být vždy nestranný a nezávislý. Povinnost o tomto informovat strany řízení leží na straně rozhodce. Existují-li důvody k pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti rozhodce, strany řízení se proti tomu mohou bránit – § 8 a 11 ZRR, čl. 12 Vzorového zákona (dále „námítka podjatosti“). Z citovaného ustanovení plyne možnost docílit zrušení rozhodčího nálezu. K tomuto tématu tak existuje rozsáhlá judikatura a pohled může být v různých jurisdikcích různý.¹⁵⁸ Nejčastěji

¹⁵¹ BĚLOHLÁVEK, 2012, op. cit., s. 319.

¹⁵² BŘÍZA, P. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 690–691. ISBN 978-80-7400-528-2.

¹⁵³ BINDER, 2010, op. cit., s. 196.

¹⁵⁴ LEW, MISTELIS, KRÖL, 2003, op. cit., s. 234–235.

¹⁵⁵ *Ibid.*, s. 234–235.

¹⁵⁶ *JUS MUNDI* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://jusmundi.com/en>

¹⁵⁷ ICC begins publishing arbitrator information in drive for improved transparency. *ICCWBO* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://iccwbo.org/news-publications/news/icc-begins-publishing-arbitrator-information-in-drive-for-improved-transparency/>

¹⁵⁸ LEW, MISTELIS, KRÖL, 2003, op. cit., s. 675.

využívaným soft law instrumentem v tomto ohledu jsou IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration.¹⁵⁹

Dále jak ZRR, tak Vzorový zákon upravují proces konstituce rozhodčího senátu. Tyto normy jsou dispozitivní a užijí se zejména v případě rozhodčího řízení *ad hoc*. Pokud strany rozhodčí smlouvy do smlouvy inkorporují řád jiné stálé rozhodčí instituce (Pravidla, Řád), tyto pravidla mají přednost.

2.4.2 Řízení dle Rozhodčích pravidel Mezinárodní obchodní komory

Prvním krokem ustanovení rozhodce do funkce je jeho nominace stranami řízení. RS při ICC nevede seznam rozhodců a nominace rozhodce v rámci řízení je volně v dispozici stran.¹⁶⁰ Od roku 2016 soud vede veřejně přístupnou databázi, v jejímž rámci je možno zjišťovat informace o rozhodcích¹⁶¹, kteří konkrétní spor rozhodovali. Do databáze se zaznamenávají rozhodčí nálezy vydané od 1. ledna 2016.

V základním nastavení dle čl. 12 odst. 1 Pravidel řízení probíhá před jediným rozhodcem. Před rozhodčím senátem – tj. 3 rozhodci, řízení probíhá, pokud si to strany sjednají v rozhodčí smlouvě,¹⁶² nebo pokud RS při ICC rozhodne, že si to povaha sporu žádá.¹⁶³ K tomu zpravidla dochází u sporů, jejichž finanční hodnota převyšuje 10 milionů USD. RS při ICC zpravidla odmítá administrovat řízení v případech, kdy je v rozhodčí smlouvě určen počet jiný,¹⁶⁴ i když to *lex arbitri* dovoluje – § 7 ZRR i čl. 10 Vzorového zákona.¹⁶⁵ Ve výjimečných okolnostech soud přistupuje k administraci řízení v případech, kdy je určeno 5 rozhodců – toto nicméně způsobuje značné zvýšení nákladů.¹⁶⁶ Nelze tudíž doporučit uvádět v rozhodčí doložce jiný počet rozhodců než tři nebo jeden. V případě patologických doložek Sekretariát ještě dává možnost, aby se strany řízení ve stanovené lhůtě dohodly na s pravidly kompatibilním počtem rozhodců.¹⁶⁷ Pokud ale žalovaný nemá zájem rozhodčí řízení vést, pak dohoda nikdy nemůže vzniknout.

Standardní proces nominace lze rozdělit na řízení **a)** před jediným rozhodcem; **b)** řízení před třemi rozhodci.

¹⁵⁹ MOSES, M. The Role of the IBA Guidelines on Conflicts of Interest in Arbitrator Challenges. *Kluwer Arbitration Blog* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2017/11/23/role-iba-guidelines-conflicts-interest-arbitrator-challenges/>

¹⁶⁰ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 23.

¹⁶¹ Tím se myslí jméno, příjmení a národnost.

¹⁶² Je nutné explicitně zmínit číslo 3, protože Pravidla 2021 presumují, že se rozhodčí senát skládá z jediného rozhodce.

¹⁶³ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 23–24.

¹⁶⁴ FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 138.

¹⁶⁵ BĚLOHLÁVEK, 2012, op. cit., s. 380; VRAJÍKOVÁ, M. Osoba rozhodce v českém právním řádu. *epravo.cz* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/osoba-rozhodce-v-ceskem-pravnim-radu-112068.html>

¹⁶⁶ FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 138.

¹⁶⁷ Ibid.

Ad a) Žalobce v žalobě jediného rozhodce nominuje. Žalovaný v žalobní odpovědi s nominací rozhodce buď souhlasí nebo nominuje jiného rozhodce. Pokud tak učiní, Sekretariát poskytne žalobci dodatečnou lhůtu, ve které má možnost s rozhodcem nominovaným žalovaným souhlasit. Pokud není mezi stranami rozhodčí smlouvy dosažen konsenzus, jediného rozhodce jmenuje soud.¹⁶⁸

Ad b) žalobce a žalovaný nominují jednoho rozhodce (v žalobě a žalobní a odpovědi). Pokud strana řízení nenominuje rozhodce v dodatečné lhůtě poskytnuté Sekretariátem, jmenuje rozhodce soud. Předseda rozhodčího senátu je stejně tak jmenován soudem, případně jiným způsobem, pokud si to strany sjednají v rozhodčí smlouvě. Toto je poměrně časté – stranami nominovaní rozhodci nominují předsedu rozhodčího senátu. V případě, kdy nedojde k nominaci předsedy rozhodčího senátu do 30 dnů po potvrzení ostatních rozhodců, jmenuje předsedu rozhodčího senátu soud (prodlužování lhůty Sekretariátem je možné). Ve složitějších mnohostranných sporech (případně pokud strana k řízení přistoupí) může být komplikované najít shodu na jakékoliv nominaci nebo může být jedna ze stran podstatně znevýhodněna – v takovém případě může soud jmenovat všechny 3 rozhodce, není-li mezi stranami dosažena shoda ve stanovené lhůtě.¹⁶⁹

Druhým krokem je *potvrzení* rozhodce. Aby mohlo k potvrzení dojít, musí rozhodce nominaci přijmout a podepsat prohlášení o dosažitelnosti („*availability*“), nestrannosti a nezávislosti a sdělit veškeré skutečnosti, které by mohly způsobit důvodné pochyby o jeho nestrannosti – typicky se jedná o CV, finanční závazky a vztahy ke třetím osobám s relevancí k řízení. Sekretariát následně všechny tyto informace stranám řízení sdělí a poskytne lhůtu k jejich vyjádření. Pokud v rámci vyjádření strana řízení nestrannost rozhodce zpochybní, musí se k tomuto nominovaný rozhodce vyjádřit a skutečnosti objasnit. Pokud se nevyjádří a skutečnosti neobjasní, zohlední to soud v rámci potvrzování v jeho neprospěch.¹⁷⁰

Potvrzování nominovaného rozhodce je ve volné dispozici soudu, přičemž se vždy zohledňuje zejména i) národnost rozhodce – je preferována jiná národnost, než stran řízení a bez vztahu k předmětu řízení. Pokud strany požadují, aby byly všichni rozhodci stejné národnosti může k tomu soud přihlídnout; ii) místo trvalého pobytu rozhodce – s ohledem na náklady řízení; iii) další vztahy rozhodce s nominovanými rozhodci a třetími zeměmi; iv) dostupnost – s ohledem na časové možnosti rozhodce; v) zkušenosti a kvalifikace – zejména právní vzdělání (nominování rozhodci bez právnického vzdělání jsou potvrzování jen velmi zřídka); vi) znalost problematiky mezinárodního rozhodčího řízení; vii) jazykové dovednosti – řízení se vede v takovém jazyce, jaký si strany zvolí; viii) požadavky stran vyplývající z rozhodčí smlouvy – jsou-li příliš přísné, může to být problematické, protože takový rozhodce nemusí existovat. V jednodušších případech potvrzování realizuje Generální tajemník

¹⁶⁸ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 23; GRIERSON, HOOFT, 2012, op. cit., s. 129; FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 142.

¹⁶⁹ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 23–24; DERAIS, SCHWARTZ, 2005, op. cit., s. 151–153; FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 143–149.

¹⁷⁰ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 22, 24–25; GRIERSON, HOOFT, 2012, op. cit., s. 132–134; REINER, ASCHAUER 2013, op. cit., s. 83–86.

Sekretariátu – okolo 60 % případů, ve složitějších členové RS při ICC, případně vyšší funkcionáři jako President RS při ICC.¹⁷¹

K potvrzení rozhodce musí dojít vždy, i když si strany mezi sebou sjednaly jiný způsob ustavení rozhodce do funkce, nelze toto obejít.¹⁷² Např. pokud strany rozhodčí smlouvy v doložce uvedou přesnou identifikaci rozhodce a ten funkci nepřijme nebo nebude RS při ICC potvrzen, pak bude dle rozhodčí smlouva neplatná, protože se toto bude posuzovat jako esenciální součást rozhodčí smlouvy, či patologická – vedoucí k praktické nemožnosti zahájení řízení.¹⁷³ Pokud je ale k výše uvedenému dána současně možnost alternativního využití Pravidel, pak toto ujednání nemusí působit problémy. Obecně se soud snaží k ujednáním stran odchýlných od Rozhodčích pravidel ICC vždy přihlížet. Soud např. realizoval volbu předsedy rozhodčího senátu na základě hodů mincí z jím dvou vybraných kandidátů.¹⁷⁴ V rámci rizika nerovného zacházení a nespravedlnosti tato ujednání stran ale reflektovat nemusí – čl. 12 odst. 9 Pravidel.

Pokud k potvrzení nedojde, Sekretariát typicky poskytne lhůtu (typicky 15 dnů) k nominaci nové. Toto se může opakovat i několikrát, než soud nominaci nahradí jmenováním rozhodce.¹⁷⁵

V případě, že má dojít ke jmenování rozhodce soudem, soud si vyžádá návrh od národního výboru ICC nebo skupiny, přičemž se přiměřeně opakuje výše uvedený postup v rámci potvrzování. Strany řízení se nicméně již v tomto případě nevyjadřují a o rozhodci se dozvídají až jeho jmenováním. V případech, kdy soud není s rozhodci navrhovanými národními výbory spokojen nebo návrh není proveden v jím stanovené lhůtě, může rozhodce jmenovat i sám dle vlastního uvážení. Pokud v řízení vystupuje státní entita, má být rozhodce národnosti nebo z regionu, kde nefunguje národní výbor nebo to President RS při ICC považuje za vhodné.¹⁷⁶ U sporů nižší finanční hodnoty se soud snaží dávat příležitost i začínajícím rozhodcům, aby tak měli možnost „vplout do systému.“¹⁷⁷ Po statistické stránce bývá jmenování realizováno v 70–80 % řízení před jediným rozhodcem a v 5 % v řízení před rozhodčím senátem (bez zahrnutí ustavení předsedy rozhodčího senátu).¹⁷⁸

Jediným opravným prostředkem v rámci řízení proti potvrzenému nebo jmenovanému rozhodci je námitka podjatosti dle čl. 14 Pravidel. Námitku podjatosti lze vznést do 30 dnů ode dne potvrzení nebo jmenování nebo ode dne, kdy se o tom strana řízení dozvěděla.¹⁷⁹

¹⁷¹ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 24–25; FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 153–159.

¹⁷² INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 24–25.

¹⁷³ BĚLOHLÁVEK, 2012, op. cit., s. 369.

¹⁷⁴ FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 134.

¹⁷⁵ Ibid., s. 159.

¹⁷⁶ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 25–26; GRIERSON, HOOFT, 2012, op. cit., s. 135.

¹⁷⁷ FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 142, 163.

¹⁷⁸ Ibid., s. 142, 145.

¹⁷⁹ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 26.

Pravidla nicméně příliš velkou šanci potvrzení nebo ustavení podjatého rozhodce nedávají. Počet úspěšně uplatněných námitek je velmi malý – pohybuje se v řádech jednotek ročně.¹⁸⁰

K výměně rozhodce může dojít kdykoliv v průběhu řízení, pokud není *de facto* nebo *de iure* schopen vykonávat svou povinnost. Např. úmrtí, rezignace, rozhodce zjistí, že je možné pochybovat o jeho nepodjatosti. RS při ICC rovněž může vyhovět společným požadavkům stran řízení na výměnu rozhodce. Dále dle fáze řízení může buď opakovat proces jmenování, přičemž i rozhodne, zda a do jaké míry se bude opakovat proces řízení nebo zda mohou v řízení pokračovat další dva rozhodci. Soud vždy zohledňuje stanoviska stran a rozhodců.¹⁸¹

Za finální konstituci rozhodčího senátu se rozumí stav, kdy jsou všichni rozhodci potvrzení nebo jmenování. Pokud jsou naplněny další podmínky – úhrada předběžné zálohy na náklady, Sekretariát předává spis rozhodcům.¹⁸²

2.4.3 Řízení dle Řádu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

V prvé řadě je třeba uvést, že proces konstituce rozhodčího senátu byl novelizací Řádu a statutu RS při HK ČR a AK ČR účinnou od 1. 1. 2025 podstatně změněn.¹⁸³

V době před 1. 1. 2025 bylo možné do funkce ustavit pouze fyzickou osobu zapsanou v seznamu rozhodců soudu RS při HK ČR a AK ČR, „*kteřá si svou činností osvojila způsobilost pro funkci rozhodce a jejíž vědomosti a zkušenosti včetně znalosti práva ve spojení s osobními vlastnostmi dávají záruku úspěšného výkonu funkce rozhodce.*“¹⁸⁴

Aktuálně platný statut RS při HK ČR a AK ČR a Řád po vzoru Pravidel zavádí období systému potvrzování a ruší zavedený systém seznamu rozhodců.¹⁸⁵ Nicméně pouze v základním nastavení rozhodčího senátu dle § 3 odst. 4 Řádu,¹⁸⁶ tedy pokud se tento skládá ze tří rozhodců.¹⁸⁷ V případě, že se strany rozhodčí smlouvy dohodnou, že rozhodčí senát bude složen z jediného rozhodce, pak jediného rozhodce rovnou jmenuje předseda rozhodčího soudu v návaznosti na jeho přijetí funkce.¹⁸⁸ U upravovaných rozhodčích doložek může být po praktické stránce vhodné, aby si smluvní strany současně dojednaly i postup dle § 23

¹⁸⁰ FRY, GREENBERG, MAZZA, 2012, op. cit., s. 175.

¹⁸¹ INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE, 2023, op. cit., s. 27.

¹⁸² Ibid., s. 28.

¹⁸³ RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit.; Dodatek č. 5 Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR účinný od 1. 1. 2025 uveřejněn v obchodním věstníku 29. 11. 2024, značka OV09638030.

¹⁸⁴ RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit., s. 13–14; Z tohoto pravidla existovala výjimka – v případě, že měl spor rozhodovat rozhodčí senát ze tří rozhodců, mohli být do funkce ustavováni i rozhodci nezapsaní, jakožto rozhodci *ad hoc*, (pokud neměli vykonávat funkci předsedy rozhodčího senátu a předsednictvo soudu to schválilo).

¹⁸⁵ Dodatek č. 5 Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR účinný od 1. 1. 2025 uveřejněn v obchodním věstníku 29. 11. 2024, značka OV09638030; Statut Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky účinný od 1. 1. 2025 uveřejněn v obchodním věstníku 29. 11. 2024, značka OV09638031.

¹⁸⁶ Pozn. pokud by mělo být řízení vedeno před jediným rozhodcem, strany by si toto musely v rozhodčí smlouvě dojednat – Řád tuto variantu předpokládá.

¹⁸⁷ RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit.; Dodatek č. 5 Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR účinný od 1. 1. 2025 uveřejněn v obchodním věstníku 29. 11. 2024, značka OV09638030.

¹⁸⁸ Ibid.

odst. 2–4 Řádu, má-li být rozhodčí senát složen z jediného rozhodce. Stávající znění s tímto v každém případě na rozdíl od Pravidel nepočítá.

V případě rozhodčího senátu složeného ze tří rozhodců každá ze stran nominuje po jednom rozhodci (žalobce dle §17 odst. 1 Řádu a žalovaný dle § 22 odst. 2 Řádu).¹⁸⁹ Následně předseda RS při HK ČR a AK ČR dle vlastní úvahy rozhodne o způsobilosti nominanta být rozhodcem v dané věci. Řád nedává na rozdíl od Pravidel možnost stranám se z vlastní iniciativy k osobám nominovaných rozhodců před jejich potvrzením vyjadřovat, nicméně není vyloučeno, aby si předseda rozhodčího soudu vyjádření stran vyžádal.¹⁹⁰ Lze předpokládat, že i v případě nevyžádaného vyjádření strany bude i tomuto předseda soudu věnovat pozornost. Ve složitějších a nejednoznačných případech Řád předpokládá, (nicméně nepřikazuje), že předseda rozhodčího soudu rozhodování o potvrzení rozhodce postoupí na předsednictvo.¹⁹¹

Proces potvrzování může být na rozdíl od Pravidel opakován pouze jednou, v případě že ani následně nebude rozhodce potvrzen, právo navrhnout rozhodce straně řízení propadá a rozhodce za tuto jmenuje předseda rozhodčího soudu.¹⁹²

Potvrzení rozhodci si následně v režimu dle § 23 odst. 7 Řádu zvolí svého předsedu, pokud se strany nedohodnou na jiném, s Řádem kompatibilním, způsobu určení předsedy v rozhodčí smlouvě. Předseda rozhodčího senátu musí být opět potvrzen předsedou rozhodčího soudu. Řád k tomuto v případech, kdy předseda rozhodčího senátu není rozhodci zvolen nebo potvrzen nabízí na základě jeho § 23 odst. 8 alternativu v podobě zvláštního jmenování předsedy rozhodčího senátu předsedou soudu při splnění zvláštní poplatkové povinnosti. Při realizaci této alternativy předseda oběma stranám zašle návrh 10 rozhodců ze seznamu rozhodčího soudu, přičemž obě ze stran řízení mohou oznámit 4 jména rozhodců ze seznamu, s nimiž nesouhlasí a se zbývajících následně předseda soudu jmenuje předsedu rozhodčího senátu.¹⁹³

Je otázkou, dle jakého klíče bude předseda soudu nad rámec obecné formulace Řádu v rámci potvrzování postupovat. Jistým vodítkem může být Směrnice o podmínkách pro výkon činnosti rozhodce RS při HK ČR a AK ČR, dle níž nominovaná osoba musí splňovat „i) bezúboňnost; ii) minimální věk 30 let; iii) ukončené vysokoškolské vzdělání magisterského typu nebo jeho obdoba v zahraničí; iv) zkušenosti v oblasti alternativního řešení sporů, dostatečná znalost práva pro rozhodnutí sporu a orientaci v právních předpisech; v) plnění předpokladů stanovených v Etickém kodexu RS při HK ČR a AK ČR; vi) osobní vlastnosti nominované osoby, ani žádné jiné okolnosti související s nominovanou osobou nevyvolávají pochybnosti o úspěšném výkonu činnosti rozhodce nominovanou osobou.“¹⁹⁴ Z bodů ii) a iii) být předsedou soudu nebo předsednictvem udělena výjimka.¹⁹⁵

¹⁸⁹ RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit.; Dodatek č. 5 Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR účinný od 1. 1. 2025 uveřejněn v obchodním věstníku 29. 11. 2024, značka OV09638030.

¹⁹⁰ Ibid.

¹⁹¹ Ibid.

¹⁹² Ibid.

¹⁹³ Ibid.

¹⁹⁴ Směrnice o podmínkách pro výkon činnosti rozhodce Rozhodčího soudu. *Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky* [online]. [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.soud.cz/post/dodatek-%C4%8D-5-%C5%99%C3%A1du>

¹⁹⁵ Ibid.

Jako zajímavá se jeví povinnost k plnění předpokladů dle Etického kodexu RS při HK ČR a AK ČR, neboť tento do sebe inkorporuje IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration, kterými se jsou všichni rozhodci povinni řídit.^{196, 197} Předseda soudu by tudíž již v rámci procesu potvrzování měl posuzovat, zda nominovaný rozhodce plně splnil oznamovací povinnost dle uvedených IBA pravidel, a zda dle nich není v konfliktu zájmů takové intenzity, aby byl povinen funkci nepřijmout. Za ideální situace by nicméně nemělo docházet k tomu, že pro rozpor s Etickým kodexem RS při HK ČR a AK ČR nebude rozhodce v rámci potvrzovacího procesu předsedou soudu odmítnut, neboť tento by dle uvedených IBA pravidel měl funkci rozhodce odmítnout sám.¹⁹⁸ Ledaže by se jednalo o konflikt zájmů takové intenzity, která dle uvedených IBA pravidel neznámá, že by měl rozhodce funkci odmítnout, nicméně předseda soudu si i tak vyhodnotí, že v něm tato osoba „*vyvolává pochybnosti o úspěšném výkonu činnosti rozhodce.*“ Nelze také vyloučit situaci, kdy nominovaný rozhodce plně nesplní svou oznamovací povinnost dle IBA pravidel za vědomí předsedy rozhodčího soudu.

Ještě větší otázky může jevit postup předsedy v případě, kdy je jmenování rozhodce v jeho vlastní dispozici dle Řádu.¹⁹⁹ Zrušením seznamu rozhodců nyní není plně předvídatelný okruh osob, z jakých bude předseda soudu kandidáty na funkci rozhodce vybírat. Lze se domnívat, že se bude jednat o osoby, které již funkci rozhodce s úspěchem v minulosti vykonávaly na základě nominace jedné ze stran. Nelze také vyloučit, že v budoucnu může dojít k zavedení doporučovacího procesu v rámci Hospodářské komory ČR a Agrární komory ČR po vzoru ICC. V této chvíli nicméně nelze mít tuto otázku za plně vyjasněnou, jako je tomu v případě Pravidel.

Hlavní možností obrany v případě, kdy strana s osobou rozhodce nesouhlasí je podání námítky podjatosti do prvního ústního jednání v režimu dle § 24 Řádu. Velkým rozdílem je, že v tomto případě o podjatosti rozhodují zbývající členové rozhodčího senátu (pokud je tento ustaven) a nikoliv soud. Tomu rozhodování přísluší do konstituce rozhodčího senátu. Není tedy vyloučeno, aby námitka podjatosti byla vznesena ještě před potvrzením rozhodce. V případech, kdy je námitka podjatosti vznesena vůči vícero rozhodcům, nebo pokud se v rámci rozhodování o ní rozhodci nedohodnou, rozhoduje o námitce podjatosti předsednictvo soudu. Pokud je námitka úspěšná, postupuje se opětovně nominačním

¹⁹⁶ Etický kodex Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. *Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky* [online]. 1. 6. 2022 [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: https://www.soud.cz/_files/ugd/f71456_a1548e8b34f9492cbd65ecb7f04fba68.pdf; Etický kodex Rozhodčího soudu. *epravo.cz* [online]. 9. 6. 2022 [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/aktualne/eticky-kodex-rozhodciho-soudu-114833.html>

¹⁹⁷ Porušování lze trestat snížením odměny rozhodce pro konkrétní spor nebo odebráním celé odměny rozhodce pro konkrétní spor, o sankci rozhoduje předsednictvo a lze uložit i zpětně.

¹⁹⁸ IBA Guidelines on Conflicts of Interest in Arbitrator Challenges approved by the IBA Council. *International Bar Association* [online]. 25. 5. 2024 [cit. 15. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.ibanet.org/document?id=Guidelines-on-Conflicts-of-Interest-in-International-Arbitration-2024>

¹⁹⁹ RS PŘI HK ČR A AK ČR, 2023, op. cit.; Dodatek č. 5 Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR účinný od 1. 1. 2025 uveřejněn v obchodním věstníku 29. 11. 2024, značka OV09638030.

postupem dle Řádu. Právo strany, která podjatého rozhodce do funkce jmenovala, je tak zachováno.²⁰⁰

K výměně rozhodce během řízení může dojít pouze v režimu dle § 24 odst. 4 v případě nečinnosti rozhodce, vzájemnou dohodu stran rozhodčí smlouvy Řád nepředpokládá.²⁰¹

Celý proces konstituce rozhodčího senátu je v případě řízení dle Řádu z části jednodušší vůči řízení dle Pravidel, nicméně již není tak odlišný, jako tomu bylo dříve do 1. 1. 2025. Právě předchozí systém RS při HK ČR a AK ČR účinný před 1. 1. 2025 byl dlouhodobě podrobován kritice.²⁰² Tento dřívější systém s sebou totiž nesl větší rizika v tom, že bude do funkce ustaven nekompetentní rozhodce, než jak je tomu nyní. Za velmi významný milník je v tomto ohledu kromě zavedení potvrzování nutno považovat i vydání Etického kodexu, který v sobě zahrnuje i výše zmíněné IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration.²⁰³ Co do procesu konstituce rozhodčího senátu se RS při HK ČR a AK ČR v poslední době významně přiblížil mezinárodním standardům. I přes zavedení systému potvrzování nicméně v případě řízení dle Řádu stále vůči Pravidlům existují odlišnosti, jako rozdílné základní nastavení složení rozhodčího senátu (bez zásahu stran v rozhodčí smlouvě), či složitější série postupů v případě, kdy má rozhodce jmenovat RS při ICC namísto stran.

Závěr

Rozhodčí řízení je v mezinárodním obchodním prostředí klíčovým a mnohdy jediným prostředkem pro rychlé a efektivní řešení sporů. Jedním z jeho hlavních představitelů je řízení před Mezinárodním rozhodčím soudem při Mezinárodní obchodní komoře v Paříži dle jejích rozhodčích pravidel. Oproti tomu Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky je hlavním představitelům rozhodčího řízení v tuzemsku. I v řízení dle jeho řádu je možné vést řízení s mezinárodním prvkem, byť na tuto problematiku soud není primárně zaměřen.

Tento článek si kladl za cíl u omezeného okruhu vybraných otázek vymezit rozdíly v povaze zahájení řízení s mezinárodním prvkem vedeného dle Rozhodčích pravidel ICC vůči řízení vedeného dle Řádu RS při HK ČR a AK ČR. Předmětem zkoumání bylo především zjištění rozdílů ve vymezených otázkách, přičemž vedle zmíněných pravidel vydaných oběma soudy bylo při posuzování využito i Vzorového zákona a ZRŘ.

Úvodní kapitola představila význam právního domicilu rozhodčího řízení a aplikovaného *lex arbitri*. Bylo konstatováno, že právní domicil řízení nemusí splývat s reálným místem

²⁰⁰ Dodatek č. 5 Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR účinný od 1. 1. 2025 uveřejněn v obchodním věstníku 29. 11. 2024, značka OV09638030.

²⁰¹ Ibid.

²⁰² NĚMEC, R. Nezávislost rozhodců. In: BĚLOHLÁVEK, A. J., KOVÁŘOVÁ, D., (eds.). *Stále rozhodčí soudy versus rozhodčí řízení ad hoc*. Praha: Stálá konference českého práva, 2017, s. 94–97. ISBN 978-80-906813-0-9.

²⁰³ Etický kodex Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, op. cit.

vedení rozhodčího řízení, přičemž byly také přiblíženy dopady, jaké to může mít, a vysvětleno, že sídlo řízení nutně neznamená *lex arbitri*. Bylo zjištěno, že Rozhodčí Pravidla ICC nabízejí vůči Řádu RS při HK ČR a AK ČR odlišný přístup k určení práva státu, kterým se řízení probíhající dle uvedených pravidel (řádů) bude řídit, a to v případech, kdy tuto otázku strany v rozhodčí smlouvě nevyřeší.

Druhá kapitola se již detailně věnovala zkoumanému procesu zahájení řízení. Byla provedena analýza procesu zahájení řízení v rámci obou zkoumaných pravidel až do finální konstituce rozhodčího senátu. V rámci procesu zahájení byly, vč. všech vymezených otázek zjištěny rozdíly, které ale v konečném důsledku neznamenají, že by jedno ze zkoumaných řízení bylo obecně náročnější zahájit.

Shrnutí odpovědi na výzkumné otázky, nabízí se uvést následující závěr.

Zkoumaná řízení nabízejí rozdílný přístup k otázce sídla řízení, i když obě v zásadě umožňují si sídlo řízení a potažmo *lex arbitri* zvolit. Významný rozdíl lze spatřovat v tom, že Pravidla zabezpečují mechanismy pro vhodné řešení této otázky i v případě, kdy si ji mezi sebou strany rozhodčí smlouvy neupraví. Řád oproti tomu tuto otázku explicitně neřeší. Převažující odborný názor nicméně potvrzuje, že i v případě Řádu je možné postupovat se sídlem řízení v zahraničí. V případě absence volby Řád předpokládá sídlo řízení na území České republiky.

V procesu zahájení řízení je i po změnách Řádu a statutu RS při HK ČR a AK ČR nutno rozeznat rozdílnosti. V případě Pravidel je proces konstituce více navázán na samotnou ICC v případě, kdy rozhodce jmenuje RS při ICC. Je nutno přisvědčit, že v rámci uplatňování pravidel existují vyšší předpoklady, aby tyto generovaly rozhodčí senáty složené z kompetentních rozhodců, které budou více vhodné pro prostředí mezinárodního obchodu. Na druhou stranu nelze popřít, že reforma Řádu přispěla k posunu RS při HK ČR a AK ČR k mezinárodním standardům rozhodčího řízení. Za další rozdíl je nutné spatřovat rozdílné uchopení plnění finančních povinností v procesu zahájení řízení. Tato otázka mluví jednoznačně ve prospěch řízení dle Pravidel, kde je navíc ještě možné využít i bankovní záruky. V případě řízení dle Řádu může být jejich plnění při vyšších finančních hodnotách sporu pro strany náročné. Autor článku se domnívá, že po finanční stránce je řízení dle Řádu vhodnější pro spory nižších finančních hodnot, a to s ohledem na jeho jednostranně stanovené poplatky (tzn. poplatek + paušál). Naopak u sporů vyšších finančních hodnot se v případě Pravidel může jako výhodou jevit možnost rozložit platby mezi strany, využít bankovní záruky a přizpůsobit výši záloh povaze sporu. V případě marginálních finančních hodnot nemusí být řízení dle Pravidel ekonomicky racionální volbou. V podmínkách zahájení řízení a doručování se obě zkoumaná řízení příliš neliší, nicméně je třeba zohlednit možnosti využití elektronické platformy, které RS při HK ČR a AK ČR nenabízí.

Lze tak uzavřít, že u obou zkoumaných řízení byly zjištěny významné rozdíly. To však neznamená, že by jedno z řízení bylo významně náročnější zahájit. Za významný faktor je nutno brát s tím související finanční povinnosti, které varují dle hodnoty sporu a mohou být v konkrétních případech výhodnější jak pro řízení dle Řádu, tak pro řízení dle Pravidel.

Z výše uvedeného jasně plyne, proč je jeden ze soudů v prostředí mezinárodního obchodu mnohem více oblíben – mimo svou proslulost. I přes to všechno to ale neznamená, že řízení dle Řádu nemůže být pro subjekty mezinárodně-obchodního prostředí vhodnější. Bylo zjištěno, že i řízení dle Řádu se v rámci zkoumaných otázek blíží mezinárodnímu standardu rozhodčího řízení představovaného Pravidly.

Příspěvek je zveřejněn pod mezinárodní verzí licence
Creative Commons 4.0 International (CC-BY-4.0).